

रामधुनी नगरपालिका
नगरकार्यपालिकाको कार्यालय
भुम्का, सुनसरी

बालमैत्री स्थानीय शासन घोषणा पश्चात
दिगोपनाको लागि रणनीतिक योजना

आ.व. २०७७/०७८ देखि २०८१/०८२ सम्म

प्रकाशक:
रामधुनी नगरपालिका
नगरकार्यपालिकाको कार्यालय
भुम्का, सुनसरी

बालमैत्री स्थानीय शासन घोषणा पश्चात दिगोपनाको लागि

रणनीतिक योजना

प्रकाशक:

रामधुनीनगरपालिका नगरकार्यपालिकाको कार्यालय भुम्का, सुनसरी

संस्करण : प्रथम, २०७८ वैशाख

सम्पादन सल्लाहकार :

श्री जयप्रकाश चौधरी, नगर प्रमुख रामधुनी नगरपालिका
सबिना कुमारी चौधरी, नगर उप प्रमुख रामधुनी नगरपालिका
ओमकार प्रसाद न्यौपाने, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, रामधुनी नगरपालिका
हर्षलाल चौधरी: सब ईन्जिनियर, नगर बालमैत्री सम्पर्क व्यक्ति रामधुनी नगरपालिका
वडा अध्यक्षज्यूहरु/कार्यपालिका सदस्यज्यूहरु

लेखन तथा सम्पादन :

हर्षलाल चौधरी: सब ईन्जिनियर, नगर बालमैत्री सम्पर्क व्यक्ति रामधुनी नगरपालिका
विष्णुप्रसाद चौबे, बालमैत्री स्थानीय शासन तालिम राष्ट्रिय सहजकर्ता

लेखन सहयोग :

रबिन कुमार ठाकुर. बालमैत्री स्थानीय शासन नगर सहजकर्ता
बालमैत्री वडा सम्पर्क व्यक्तिहरु

सर्वाधिकार : रामधुनी नगरपालिका ।

डिजाइनिङ्ग, पेज सेटिङ्ग, : हर्षलाल चौधरी: सब ईन्जिनियर, नगर बालमैत्री सम्पर्क व्यक्ति
रामधुनी नगरपालिका

सर्वाधिकार : रामधुनी नगरपालिका

रामधुनी नगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय
भुम्का, सुनसरी
प्रदेश नं. १

पत्र संख्या :- ०७७/०७८
चलानी नं.:-

मिति :- २०७८/०१/२७

बालअधिकारका ४ पक्ष बालबचाउ, बालसंरक्षण, बालविकास र बालसहभागिता जस्ता बालअधिकारका सवाललाई स्थानीय तहको नीति, संरचना, प्रणाली, कार्यप्रक्रिया र व्यवहारमा संस्थागत गर्ने शासकीय पद्धति नै बालमैत्री स्थानीय शासन हो । रामधुनी नगरपालिकाले वि.सं. २०७५ मंसिर २८ गते देखि बालमैत्री स्थानीय शासन अवलम्बन गरी कार्य गरिरहेको छ । जसको फलस्वरूप हाल सिङ्गे नगरपालिका नै बालमैत्री घोषणाको अन्तिम चरणमा आइपुगेको अवस्था छ ।

सामाजिक आर्थिक विकास र समाज र राष्ट्रको समृद्धिको लागि वर्तमानमा बालबालिकामा लगानी गर्नु जरुरी छ । कुनै पनि स्थानीय तहलाई बालमैत्री घोषणा गर्नु आफैमा पूर्ण होइन । घोषणा पश्चातको निरन्तरतालाई ध्यानमा राख्न नसकिएमा घोषणा गर्नुको औचित्य नरहन सक्छ । बालमैत्री स्थानीय शासनलाई निरन्तर टिकाइराख्न र गुस्तरीय बालमैत्री वातावरण तयार गर्न रणनीतिक योजनाको विशेष आवश्यकता महशुस गरी यो योजना तयार गरिएको छ । यो योजनामा तयार भएका क्रियाकलाप र कार्यक्रमहरु यसै आ.व.२०७७/०७८ देखि नै लागू गरिने छ ।

योजना कार्यान्वयनका लागि राजनीतिक दल, प्रहरी कार्यालय, वडा कार्यालय, स्वास्थ्य संस्था, विद्यालय, बालमैत्री नगर तथा वडा समिति, बालअधिकार समितिहरु, बालसमूह तथा बालसमूह संजाल, लगायत सम्पूर्ण सरोकारवालाहरुले निरन्तर सहयोग गर्नु हुनेछ भन्ने अपेक्षा सहित बालअधिकार सुनिश्चितता र बालमैत्री स्थानीय शासनको दिगोपनाका लागि आगामी ५ वर्ष सम्म एवं तत पश्चात समेत बालमैत्री नगरपालिका घोषणा पश्चातको रणनीतिक योजना बमोजिम कार्य गर्ने गराउने प्रतिवद्धता व्यक्त गर्दछु ।

.....
जयप्रकाश चौधरी
नगर प्रमुख

रामधुनी नगरपालिका नगर कार्यपालिकाको कार्यालय भुम्का, सुनसरी

पत्र संख्या :- ०७७/०७८
चलानी नं.:-

मिति :- २०७८/०१/२७

मेरो प्रतिवद्धता

रामधुनी नगरपालिकाले बालअधिकार सुनिश्चित गर्दै भविष्यमा समाज र राष्ट्रका लागि सक्षम नागरिक निर्माण गर्ने उद्देश्य स्वरूप वि.सं.२०७५मंसिर देखि बालमैत्री स्थानीय शासन अवलम्बन गरी बालमैत्री नगरपालिका निर्माणका लागि विविध गतिविधिहरू गर्दै आइरहेको छ।

बालमैत्री स्थानीय शासनका लागि कार्यविधिमा उल्लेख भएका ३९ र रामधुनी नगरले थप गरेको १ ओटा सूचक,अवलम्बनका ६ तह, कार्यान्वयनका १६ तहगत खुड्किला,घोषणाका ६ तहमा टेकेर रामधुनी नगरपालिकाले बालबालिकाको क्षेत्रमा विशेष लगानी गर्दै आएको छ। बालअधिकारको विषय राष्ट्रिय र अन्तराष्ट्रिय चाँसोको विषय बनिरहेको सन्दर्भमा बालबालिकाको अर्थपूर्ण सहभागिताको सुनिश्चित गर्न उनीहरूको क्षेत्रमा लगानी गर्दै बालमैत्री स्थानीय शासनलाई सार्थकता प्रदान गर्नु जरुरी छ।

बालबचाउका १०, बालसंरक्षणका ५, बालविकासका ६, बालसहभागिताका ६ र संस्थागत विकासका १२,अतिरिक्त सूचक १ ओटा सूचकहरू पूरा गर्दै रामधुनी नगरपालिका बालमैत्री नगर घोषणाको अन्तिम चरणमा आएको छ। घोषणा गर्नु भन्दा पनि यसको दिगोपना र थप गुणस्तरीय बालमैत्री वातावरण निर्माणको लागि निरन्तर काम गर्नु पर्ने हुन्छ। बालमैत्री स्थानीय शासनलाई स्थानीय तहको नीति, संरचना र कार्यप्रक्रिया ब्यवहारमा संस्थागत रूपमा शासकीय पद्धतिमा विकास गर्नका लागि बालमैत्री घोषणा पश्चातको दिगोपनाको लागि पञ्चवर्षिय रणनीतिक योजना तयार भएको छ।

स्वास्थ्य संस्था, विद्यालय, बालसमूह, घरपरिवार र समुदाय, प्रहरी कार्यालय, नगर अन्तर्गतका विषयगत शाखा, बालमैत्री नगर/वडा/समुदाय स्तरीय समितिहरू, बालअधिकार समितिहरू, मेलमिलाप समिति लगायत सबैको संलग्नता र समन्वयमा घोषणा पश्चात पनि निरन्तर बालमैत्री नगरपालिका घोषणाको दिगोपनाका लागि कार्य गर्ने प्रतिवद्धता जाहेर गर्दछु।

.....
सबिना कुमारी चौधरी
नगर उप प्रमुख

रामधुनी नगरपालिका नगर कार्यपालिकाको कार्यालय भुम्का, सुनसरी

पत्र संख्या :- ०७७/०७८
चलानी नं.:-

मिति :- २०७८/०९/२७

मेरो प्रतिवद्धता

रामधुनी नगरपालिका बालमैत्री स्थानीय शासन अवलम्बन गरी हाल घोषणाको अन्तिम चरणमा रहेको हुदाँ अत्यन्त खुशी लागेको छ । बालमैत्री वडा घोषणा गर्ने उद्देश्यले २०७५ मंसिर २८ गतेबाट औपचारिक तयारी शुरु गरेको यस नगरपालिकाले घोषणाका लागि आवश्यक ४० ओटा सुचकहरूमा १९ ओटा सूचक १०० प्रतिशत, २२ ओटा सूचक अधिक्तम ९५ प्रतिशत सम्म हांसिल गरी अपेक्षित नतिजा प्राप्त तर्फ पुग्न आफैमा एउटा महत्वपूर्ण उपलब्धि हो । यस नगरको नेतृत्वमा कृयाशील सवै जनप्रतिनिधि, बालअधिकारको क्षेत्रमा कृयाशील सम्पूर्ण सरोकारवाला संघसंस्था एवं व्यक्तित्वहरूको सक्रिय सहभागितामा यो कार्य सम्पन्न हुन गईरहेको छ ।

कुनै पनि वडा तथा स्थानीयलाई बालमैत्री घोषणा गर्न सक्नु स्थानिय सरकारको एक महत्वपूर्ण कार्य हो । घोषणा पश्चातको दिगोपना र निरन्तरतालाई ध्यानमा राखेर काम गर्न सक्नु अर्को महत्वपूर्ण एवं प्रशासनीय कार्य हो । बालमैत्री स्थानीय शासनलाई निरन्तर टिकाई राख्ने प्रयोजनका लागि रणनीतिक योजनाको विशेष महत्व रहेको हुन्छ । सोही महत्वलाई आत्मसाथ गरी यो योजना तयार गरिएको हुदाँ यस रणनीतिक योजनामा समावेश भएका कार्यक्रमहरू रामधुनी नगरपालिका बालमैत्री घोषणा पश्चात यस्को दीगापनाका लागि मेरो व्यक्तिगत तर्फ वाट गर्नुपर्ने सवै किसिमका नीतिगत साथ र सहयोगका लागि जुनसुकै समयमा पनि तत्पर रहने प्रतिवद्धता व्यक्त गर्दछु ।

आगामी दिनमा समेत बालमैत्री स्थानीय शासनको दिगोपना सहितको निरन्तरताका लागि नगर कार्यपालिका, वडा कार्यालयहरू, जनप्रतिनिधि, राजनीतिक दल, स्वास्थ्य संस्था, विद्यालय, बालमैत्री नगर र वडा समितिहरू, बालअधिकार समितिहरू, बालसमूह तथा बालसमूह संजालहरू, मेलमिलाप समितिहरू लगायत सम्पूर्ण सरोकारवालाहरूले रणनीतिक योजना कार्यान्वयनका लागि अहिले जतिनै महत्वपूर्ण भूमिका खेल्नुहुनेछ भन्नेमा म विश्वस्त छु । सवै पक्षको सहयोग र सहभागितामा आगामी २०७८ जेष्ठ भित्र सिङ्गो नगरलाई नै बालमैत्री नगरको रूपमा स्थापित गर्ने प्रतिवद्धता व्यक्त गर्दछु ।

.....

ओमकार प्रसाद न्यौपाने
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

रामधुनी नगरपालिका नगर कार्यपालिकाको कार्यालय भुम्का, सुनसरी

पत्र संख्या :- ०७७/०७८
चलानी नं.:-

मिति :- २०७८/०१/२७

मेरो प्रतिवद्धता

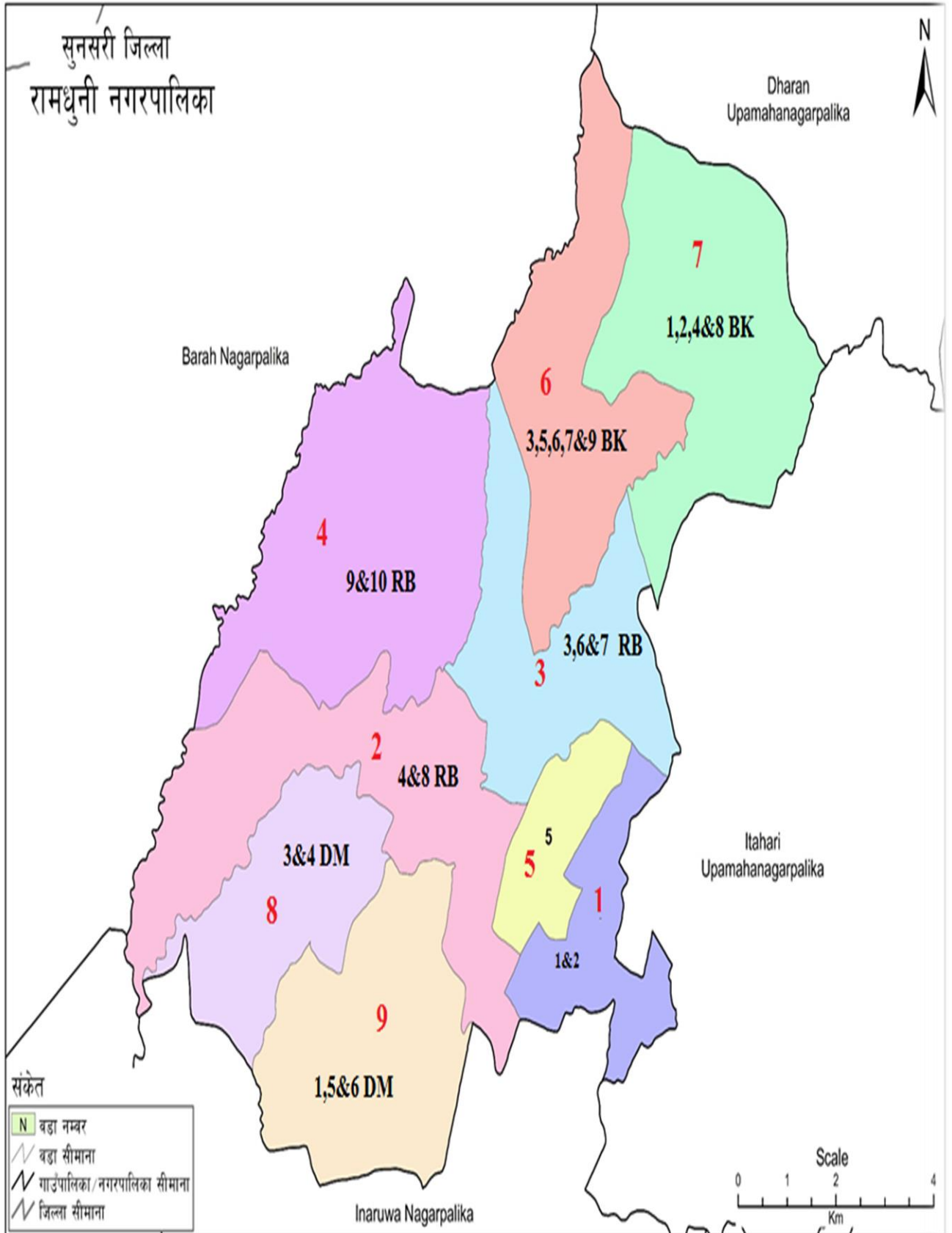
लेखन तथा सम्पादनको तर्फबाट

देशकै सामाजिक रुपान्तरणको महाअभियान बालमैत्री स्थानीय शासन अवधारणा हो

रामधुनी नगरपालिकाले विशेषत बालमैत्री स्थानीय शासन अवधारणालाई लागु गर्न तत्कालीन गा.वि.स. हुदै जनप्रतिनिधिहरु आईसके पछि दोस्रोनगर सभाबाट नीतिगत निर्णय गरि बालमैत्री स्थानीय शासन अवलम्बन गरि सुचकहरुलाई पुरा गर्ने यात्राको अन्तिम चरणमा आइपुगेको छ । नीति, संरचना, कार्यप्रकृया, प्रणाली र व्यवहारमा आत्मसाथ गरेमा स्थानीय तहमा दीगोरुपमा समाजिक रुपान्तरण हुने रहेछ भन्ने यस रामधुनी नगरपालिकामा मेरो अनुभव रहेको छ । बालमैत्री नगर घोषणा गर्न हासिल गर्न खोजिएको लक्ष्य र वर्तमान अवस्थामा गरिएको अन्तिम सूचक मापन अनुसारको अवस्थालाई मध्यनजर गरी दीगोपनाकालागि पञ्चवर्षीय योजनाको निर्माण गरिएको छ र सोहि आधारमा आधारित भई दीगोपना हुन्छ । मलाई बालमैत्री स्थानीय शासनको नगर सम्पर्क व्यक्तिको रुपमा नगरकार्यपालिकाले दिएको जिम्मेवारी कार्य सम्पादनमा हातमा हात,साथमा साथ दिनुहुने सम्पूर्ण जनप्रतिनिधिज्यूहरु,नेतृत्व प्रदान गर्नुहुने हाम्रा प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतज्यू, राजनीतिकदलहरु, नगरका विषयगत शाखाका आदरणीय सर, म्याडज्यूहरु, सूचकसंग सम्बन्धित सम्पूर्ण सरोकारवालाहरुलाई धन्यवाद दिन चाहन्छु । घोषणा पश्चात निरन्तर टिकाई राख्नका लागि आ_आफ्नो तह तप्कावाट सधै लागीपनु हुनेछ भन्ने आशा विश्वासका साथ हार्दिक धन्यवाद व्यक्त गर्दछु ।

हर्षलाल चौधरी,
सम्पर्क व्यक्ति
(बालमैत्री स्थानीय शासन नगर समिति)

रामधुनी नगरपालिकाको नक्सा

स्रोत: स्थलरूप नक्सा (स्केल १:२५,०००/१:५०,०००), मापि विभाग र जनगणना २०६८, गाउँपालिका, नगरपालिका तथा विशेष, संरक्षित वा स्वायत्त क्षेत्रको संख्या तथा सीमाना निर्धारण आयोग
 तयार गर्ने: ई. बन्पुन चौधरी

Projection System: MUTM, Spheroid - Everest 1830

LLRC, 2016

रामधुनी नगरपालिका तथा वडाहरूको भौगोलिक अवस्थिती र जनसंख्या

रामधुनी नगरपालिकाको परिचय

परिचय

नेपालको संविधान २०७२ संगै प्रदेश नं. १ का १४ जिल्ला मध्ये सुनसरी जिल्लामा अवस्थित पूर्वमा ईटहरी उपमहानगरपालिका, पश्चिममा वराहनगरपालिका, उत्तरमा धरान उपमहानगरपालिका तथा दक्षिणमा इनरूवा नगरपालिका संग जोडिएर भण्डै खरायोको आकारमा ९१.६९ बर्ग कि.मि.मा फैलिएको यो नगर २०७१ साल मंसिर १६ गते नेपाल सरकारबाट रामधुनी-भासी नगरपालिकाको रूपमा घोषणा भई सोहि सालको पौष १ गते बाट नगरपालिकाको हैसियतमा विधिवत रूपमा आफ्नो कार्यारम्भ गरेको नयां नगरपालिका हो । इनरूवा र इटहरी नगरपालिकाको बीचमा रहेको तथा विगतको भादगाउँ सिनवारी र सिंगिया गा.वि.स.गरी दुई वटा गाविसलाई मिलाएर रामधुनि-भासी नगरपालिकाको रूपमा स्थापित भएको यो नगर स्थानीय तह पुनरसंरचना आयोगको प्रतिवेदन २०७३ का आधारमा साविकका बक्लौरी गाविसका सवै र दुम्राहा गाविसका १, ३, ४, ५ र ६ गरी जम्मा ५ वटा वडाहरू लाई समेत मिलाएर रामधुनी नगरपालिकाको रूपमा पुनसंरचित हुन पुग्यो । भौगोलिक अवस्थिति र स्थानीय बासिलाई सर्वसुलभ सेवा प्रवाहको हिसावले साविकका १० वटा वडामा विभाजन गरिएको यस नगरलाई प्रशासनिक सुगमता र सेवा प्रवाहमा सहजताकालागि वर्तमानमा ९ वटा वडाहरूमा विभक्त गरिएको छ ।

भौगोलिक अवस्थिति र वडा विभाजन

भौगोलिक अवस्थितिका आधारमा २६°३६' उत्तर अक्षांश र ८७°१२' पूर्व देशान्तर भित्र रहि समुद्र सतहबाट १८२ देखि १८५ मिटरको उचाईमा रहेको यो नगरको समग्र भुभाग समतल छ । क्षेत्रफलको हिसावले ९१.६९ बर्ग कि.मि.मा फैलिएको यस नगरको करिव ७५ प्रतिशत भुभाग कृषि उत्पादनमा प्रयोग भईरहेको मानिएको छ । औषतमा अधिकतम तापक्रम ३६° से. तथा न्यूनतम तापक्रम १६° से. सम्म हुने गरेको यस नगरको हावापानी समशीतोष्ण रहेको मानिन्छ । शप्तकोशी नदिको वायु प्रवाह लगायत दक्षिण पश्चिमी मनसुनी हावाको प्रवाहका कारणले यस नगरमा साधारणतया जेठदेखि असोजसम्म बढी पानी पर्ने गर्दछ साथै पश्चिम दक्षिण भेगबाट बहने जलवाष्पपूर्ण हावाले हिँउदका दिनहरूमा समेत आवश्यक मात्रामा वर्षा हुने गरेको छ । वार्षिक औषत ११०० मिलिलिटर सम्म वर्षा हुने गरेको यस नगरको भौगोलिक अवस्थिति, भु-बनावट, माटोको उर्वरता, तापक्रम र जलवायु साथै निरन्तररूपमा शप्तकोशी नदिको प्रवाहमा आधारित नगरको विच भागमा रहेको सुनसरी मोरङ् सिचाई आयोजना अन्तरगत चतारा नहर तथा यसको शाखा सञ्जाल र स्थानीय खोला नाला साथै भूमिगत जलस्रोतको उपयोग बाट हुने सिचाई सुविधा समेतका कारण यस नगरको अधिकांस क्षेत्र कृषि उत्पादनको हव को रूपमा रहेको छ ।

इनरूवा र इटहरी नगरपालिकाको बीचमा रहेको तथा विगतको भादगाउँ सिनवारी र सिंगिया गा.वि.स.गरी दुई वटा गाविसलाई मिलाएर रामधुनि-भासी नगरपालिकाको रूपमा स्थापित भएको यो नगर स्थानीय तह पुनरसंरचना आयोगको प्रतिवेदन २०७३ का आधारमा साविकका बक्लौरी गाविसका सवै र दुम्राहा गाविसका १, ३, ४, ५ र ६ गरी जम्मा ५ वटा वडाहरू लाई समेत मिलाएर रामधुनी नगरपालिकाको रूपमा पुनसंरचित हुन पुगेको । त्रेतायुगमा रामचन्द्र वनवास बस्ने क्रममा यस नगर क्षेत्र भित्र पर्ने वर्तमानको रामधुनी नगरपालिका वडा नं. ४ मा अवस्थित वन क्षेत्रमा बास बस्ने क्रममा जाडो तथा जंगली जनावर बाट सुरक्षित रहन सखुवाको रुखका मुढाको प्रयोग गरी आगोको धुनि जगाएर बास बसेकै कारण यस ठाउँको नाम रामधुनी रहेको धार्मिक किम्बदन्ति छ । रामले धुनी बालेर आरामस्थलको रूपमा प्रयोग गरिएको भनि मानिएको करिव ३१०० विगाहामा फैलिएको ऐतिहासिक महत्व बोकेको धुनीवन बाट यस नगरको नामाकरण समेत गरिएको यस नगरलाई भौगोलिक अवस्थितिको पर्याप्त विश्लेषण गरी स्थानीय बासिलाई प्रशासनिक सुगमता र सर्व सुलभ सेवा प्रवाहका हिसावले साविकका १० वटा वडामा विभाजन गरिएको यस नगरलाई

वर्तमानमा ९ वटा वडाहरूमा विभक्त गरिएको छ । रामधुनी नगरपालिकाको वर्तमान वडागत विवरण तालिका नं. १ मा दिईएको छ ।

रामधुनी नगरपालिकाका वर्तमान वडाहरूको विवरण

वर्तमानमा कायम भएका वडा नं.	समावेश भएका साविक गाविस र नपा	साविकमा रहेका नपा तथा गाविसका वडा नं.
१	रामधुनि-भासी नपा	१ र २
२	रामधुनि-भासी नपा	४ र ८
३	रामधुनि-भासी नपा	३, ६ र ७
४	रामधुनि-भासी नपा	९ र १०
५	रामधुनि-भासी नपा	५
६	बकलौरी गा.वि.स.	३, ५, ६, ७ र ९
७	बकलौरी गा.वि.स.	१, २, ४ र ८
८	डुम्राहा गा.वि.स.	३ र ४
९	डुम्राहा गा.वि.स.	१, ५ र ६

स्रोत: रामधुनी नगरपालिकाको विवरण

रणनीतिक योजना तर्जुमा प्रक्रिया

वि.सं. २०७५ साल मंसिर २८ देखि बालमैत्री स्थानीय शासन अवलम्बन गरी विविध चरणमा बालमैत्री नीति, बालबालिकाको आवधिक लगानी योजना, बालमैत्री नगर घोषणा कार्ययोजना लगायतका योजनाहरू निर्माण गरी उक्त नीति तथा योजनाहरू कार्यान्वयन गरिरहेको छ । बालमैत्री स्थानीय शासन राष्ट्रिय रणनीति एवं कार्यान्वयन कार्यविधि २०६८ मा तोकिएको न्यूनतम ३९ ओटा सूचक र नगरको थप १ ओटा सूचक तथा तहगत २८ ओटा खुडकिलाहरूलाई मूल आधार मानि उक्त सूचक तथा तहगत खुडकिला प्राप्त गरिसकेको अवस्था छ । बालमैत्री घोषणा पश्चात यसको दीगोपनाका लागि रणनीतिक योजना तयारी गर्दा विशेष रूपमा निम्न प्रक्रिया अवलम्बन गरिएको छ :

नगर प्रमुख, नगर उप प्रमुख, वडा अध्यक्षहरू, कार्यपालिका सदस्यहरू, बालमैत्री स्थानीय शासन नगर समिति, बालअधिकार समितिहरू, राजनीतिक दल, बालबालिका, शैक्षिक संस्थाहरू, स्वास्थ्य संस्थाहरू, सामुदायिक संस्था एवं अन्य मुख्य सरोकारवालाहरूसंग बिषयगत समूह कार्य, कार्यशाला गोष्ठी गरी ।

बिषयगत शाखाहरूको अभिलेखको आधार लिई ।

बालमैत्री सहजकर्ताहरूको समिक्षा समूह कार्य बैठकमा ।

नगर र वडा सरोकारवालाहरूसंग सुझाव र पृष्ठपोषण माग

संयुक्त स्थलगत अनुगमन ।

दिगोपनाका लागि रणनीतिक योजना तर्जुमा किन ?

कुनै पनि स्थानीय तह, वडालाई बालमैत्री घोषणा गर्नु आफैमा पूर्ण होइन । घोषणा पश्चातको दिगोपना र निरन्तरतालाई ध्यानमा राख्न नसकिएमा घोषणा गर्नुको औचित्य नरहन सक्छ । त्यसकारण बालमैत्री स्थानीय शासनलाई निरन्तर टिकाइराख्न रणनीतिक योजनाको विशेष आवश्यकता महशुस गरी यो योजना तयार गरिएको छ ।

बालमैत्री स्थानीय शासन घोषणा कार्यविधि २०७० अनुसार बालबचाउ , बालसंरक्षण, बालबिकास , बालसहभागिता तथा संस्थागत बिकास अन्तर्गत सूचकहरूमा १७ वटा सूचक १०० प्रतिशत र २२ वटा

सूचक न्यूनतम ८० प्रतिशत नतिजा प्राप्ती गरेपनि घोषणा गर्न सकिने प्रावधान भएता पनि त्यसले पूर्णता नपाउने देखिन्छ । तसर्थ **बालबचाउको** पूर्ण स्तनपान, गर्भवती र सुत्केरी जाँच, स्वास्थ्य संस्थामा सुत्केरी, टिडी खोप, आइरन चक्की, हात धुने आनी बानी , त्यसैगरी **बालसंरक्षणका** बालविवाह, बालश्रम, घरेलु हिंसा, बालसंरक्षण प्रणाली, **बालविकास** अन्तर्गत बालविकास केन्द्रमा भर्ना र बालमैत्री शिक्षण सिकाइ, आधारभूत शिक्षा, छात्रामैत्री शौचालय, **बालसहभागिता** अन्तर्गत निर्णय प्रक्रियामा सहभागिता, बालसमूहको क्षमता विकास एवं सक्रियता र **संस्थागत** अन्तर्गत विद्यालय व्यवस्थापन समितिको क्रियाशिलता लगायतका सूचकहरुमा ८० प्रतिशत नतिजा प्राप्त गर्दा बालमैत्री वडा घोषणा गर्न सकिने भएपनि उक्त सूचकहरु मध्ये १९ ओटा सूचक १०० प्रतिशत र २२ ओटा सूचक अधिकतम ९९.७७ प्रतिशत सम्म नतिजा हांसिल भएको देखिन्छ । उल्लेखनीय सुधार र निरन्तरताका साथ सत प्रतिशत लक्ष्य प्राप्तीका लागि यो रणनीतिक योजनाको औचित्य छ । साथै सत प्रतिशत नतिजा प्राप्त भएका सूचकहरुमा सोही नतिजाको निरन्तरताको लागि समेत यो रणनीतिक योजनाको औचित्य रहेको छ ।

रामधुनी नगरपालिकाको शासकीय अवस्था विश्लेषण

सबल पक्ष	<ul style="list-style-type: none"> ● नगरपालिकाका जनप्रतिनिधि, राजनीतिक दल र मुख्य विषयगत सरोकारवालाहरु नगर र वडाको समृद्धि र विकासका लागि एकजुट हुने गरेको पाइएको छ । ● नगरपालिका खुल्ला दिशा मुक्त घोषणा भएको । ● पूर्णखोप नगर घोषणा भएको छ । ● पूर्ण साक्षर नगर घोषणा भएको छ ● शैक्षिक संस्थाको उचित पहुँच रहेको । ● विगत केही वर्षदेखि मातृ तथा शिशु मृत्युको घटना नघटेको । ● बालमैत्री स्थानीय शासनको सवालमा समुदाय सचेत भएको ● बालमैत्री स्थानीय शासनको सवालमा उत्पन्न समस्या माथि कार्यपालिकाले विशेष चांसो लिई समाधान गर्ने गरेको । ● बालसमूह, बालसमूह संजाल सक्रिय भएको र बालबालिकाको क्षमता विकास उनमुख भएको । ● बालमैत्री स्थानीय शासन पद्धतिको रुपमा विकास हुनु ● बालसंरक्षण कार्ययोजना बनेको । ● बालमैत्री घोषणा पश्चातको दिगोपनाका लागि रणनीतिक योजना निर्माण भएको ।
कमजोर पक्षहरु	<ul style="list-style-type: none"> ● मागको आधारमा स्रोत साधनको उपलब्धतामा कमी ● आवश्यक पूर्ण जनचेतनाको अभाव ● बालमैत्री शाखा तथा कार्यालयको उचित व्यवस्थापन । ● गर्भवती जाँच नियमित हुने गरे पनि ३ पटक सुत्केरी र नवशिशु पूर्ण जाँचमा चुनौती देखिएको । ● बालबालिकालाई विद्यालयको नियमिततामा चुनौती । ● समुदायमा बालमैत्री व्यवहार कार्यान्वयन ।

सूचकहरूको हालको अन्तिम अवस्था

यस रामधुनी नगरपालिकाले २०७८ वैशाख ६,७ र ८ गते विषयगत सरोकारवालाहरूको अर्थपूर्ण सहभागितामा कार्यशाला गरी बालमैत्री स्थानीय शासनका सूचकहरूको हालको अवस्था यस प्रकार रहेको छ :

सूचक	आधार वर्षको अवस्था % (२०७६।०७७)	हालको अवस्था % २०७७ चैत्र मसान्त सम्म	घोषणाको लागी आवश्यक %	सूचनाको ब्याख्या
१. ६महिनासम्मको शिशुलाई आमाले पूर्ण स्तनपान गराएको	८७.८८ %	९५.८८%	८०	६ महिना सम्मको ७८१ जना मध्ये ७५१ जनाले पूर्ण स्तनपान गरेको ।
२. २३ महिना भित्रका बालबालिकाले पूर्णरूपमा खोप पाएको	१०० %	१००%	१००	१५ देखी २३ महिना भित्रका सतप्रतिशत बालबालिकाले पूर्ण खोप ८१७ जनाले पाएको, पूर्णखोप घोषणा स्मेत
३.छ महिनादेखि पाँच वर्षमुनिका सबै बालबालिकालाई वर्षको २ पटक भिटामिन ए क्याप्सुल खुवाइएको	९३.२०%	१००%	१००	६ महिना देखी ५ वर्ष मुनिका सबै जनाले खाएको
४.गर्भवती आमाको दक्ष स्वास्थ्यकर्मीबाट सुत्केरी गराइएको	९४.०३%	९७.८८ %	८०	७९३ गर्भवती आमा मध्ये ६०७ जनाले स्वास्थ्य संस्थामा सुत्केरी गराएको १३ जना घरमा र बाकी १७३ जनाको समय नआएको
५.गर्भवती महिलाहरूले कम्तिमा प्रसूति पूर्व चारपटक र प्रसूति पश्चात आमा र नवजात शिशुको कम्तिमा ३ पटक स्वास्थ्य जाँच गराएको	८९.७४ %	९३.३२ %	८०	प्रसूति पश्चात ५९६ जनाले पहिलो पटक, ५३ जनाले दोस्रो पटक, ५९ जनाले तेस्रो पटक र ४ पटक गर्भजाच ७४० ले र कहिले काही ५३ जनाले गर्भजाच गराएको
६.गर्भवती महिलाले टिडी विरुद्धको २ वटा खोप लगाएको	९६.२३%	९९.७७ %	८० %	७९१ जना आमाले टिडि लगाएको
७.गर्भवती तथा सुत्केरी आमाहरूले आईरन चक्की खाएको	९३.९३%	९६.६०%	८० %	७९३ जना गर्भवती आमा मध्ये ७६६ जना आमाले २२५ आईरन चक्की खाएको
८.एच्आईभी संक्रमित आमाबाट जन्मिएका बालबालिकालाई ARV Prophylaxis दिएको	१०० %	१००(०) %	१०० %	संक्रमित आमा नभएको

सूचक	आधार वर्षको अवस्था % (२०७६।०७७)	हालको अवस्था % २०७७ चैत्र मसान्त सम्म	घोषणाको लागी आवश्यक %	सुचनाको ब्याख्या
९.सबै घरधुरीमा शुद्ध खानेपानीको सुविधा भएको	९५%	१०० %	१०० %	सबै घरधुरी
१०.साबुन पानीले हात धुने परिपाटीको विकास भएको	९२.५०%	९५.८८%	८० %	१३४८२ घरधुरी मध्ये १२९२६ घरधुरीले धुने गरेको
११.सबै घरधुरीमा आयोडीन युक्त नून प्रयोग गरेको हुनु पर्ने	९९.५०%	१०० %	१०० %	सबै घरधुरी

बालसंरक्षणका सूचकहरुको अन्तिम अवस्था

सूचक	आधार वर्षको अवस्था % (२०७६।०७७)	हालको अवस्था% २०७७,चैत्र मसान्त सम्म	घोषणाको लागी आवश्यक %	सुचनाको ब्याख्या
१.५ वर्ष मुनिका सबै बालबालिकाको जन्म दर्ता भएको	९९.९९%	१०० %	१०० %	१७६७ जना मध्ये सबैको जन्मदर्ता भएको
२.बालविवाहको संख्यामा कमी आएको (बिगत १ वर्ष,२० वर्ष मुनि)	९०%	घटेको ९८.३३%	८० %	२० वर्ष भन्दा कम उमेरमा १० वटा बालविवाह भएका छ
३.निकृष्ट प्रकारको बालश्रम दर घटेको	९९.५०%	९७.७७%	८० %	१४ वर्ष मुनिका २३३० बालबालिका रहेकोमा निकृष्ट बालश्रम न्यूनीकरण गर्न विभिन्न कार्यक्रम ,अभियानले हाल ५२ जना मात्र रहेको
४.घरपरिवार र समुदायबाट बालबालिका विरुद्ध हुने हिंसा, वेचविखन, शोषण, दुर्व्यवहार जस्ता घरेलु हिंसा कम गर्ने कार्ययोजना तयार गरी कार्यान्वयनमा ल्याएको	९२%	९४%	८० %	छापिएको बाल संरक्षण कार्ययोजना
५.बालसंरक्षण सम्बन्धी समुदायमा आधारित बाल संरक्षण प्रणालीलाई संचालनमा ल्याएको	९२%	९३.६६%	८० %	गठन भई सकृय रहेको

बालविकासका सूचकहरुको अन्तिम अवस्था

सूचक	आधार वर्षको अवस्था % २०७६।०७७	हालको अवस्था % २०७७ चैत्र सम्म	घोषणाको लागी आवश्यक%	सूचनाको व्याख्या
१..३ देखी ४ वर्ष सम्मका बालबालिकाहरु प्रारम्भिक बाल विकास केन्द्रमा भर्ना भएका	९४.४४%	९८.५५%	८० %	३ देखी ४ वर्षका १०६२ जना बालबालिका मध्ये १०४७ जना भर्ना भएको
२.कक्षा १ को लागि विद्यालय जाने उमेर समूहका सतप्रतिशत बालबालिकाहरु विद्यालय भर्ना भएका	९७.५० %	९९.७७%	१०० %	५ वर्ष उमेरका ११९० जना मध्ये सबै विद्यालय भर्ना
३..५ देखि १२ वर्ष उमेर समूहका बालबालिकाले आधारभूत शिक्षा (१ देखि कक्षा ८ सम्म) पाएका	९३.५० %	९७.७७%	८० %	५ देखि १२ वर्षका बालबालिका ८२०५ जना मध्ये ८०२२ जनाले आधारभूत शिक्षा प्राप्त गरिरहेको
४..औपचारिक शिक्षाबाट वंचित बालबालिकाको लागि अनौपचारिक शिक्षा प्राप्त गर्ने व्यवस्था भएको	९१ %	९७.६६%	८० %	औपचारिक शिक्षाबाट वन्चित नभएको
५..प्रत्येक विद्यालयमा छात्र छात्राको लागि अलग अलग शौचालयको व्यवस्था भएको	८८.७९ %	१००%	८० %	५२ ओटै विद्यालयमा रहेको
६..प्रत्येक विद्यालयमा अतिरिक्त कृयाकलाप सम्बन्धी कार्यक्रम संचालन भएको	९५%	१००%	१०० %	सबै विद्यालयमा हुने गरेको

बालसहभागिताका सूचकहरुको अवस्था

बालमैत्री स्थानीय शासन राष्ट्रिय रणनीति, २०६८ मा उल्लेख गरिएका बालबालिकाको सहभागिताको अधिकार सम्बन्धी सूचकहरुको अवस्था यस प्रकार रहेको छ :

सूचक	आधार वर्षको अवस्था % (२०७६।०७७)	हालको अवस्था% २०७७)चैत्र सम्म	घोषणाको लागी आवश्यक%	सूचनाको व्याख्या
१.स्थानीय तहको निर्णय प्रक्रियामा १२ देखि १८ वर्षसम्मका बालबालिकाहरुको संस्थागत सहभागिताको संयन्त्र विकास गरी सहभागी गराएको	९३ %	९६.७७%	८० %	योजना छनौटका लागि वडामा हुने भेलाहरुमा बालसहभागिता
२.स्थानीय तहले संचालन गर्ने योजनामा बालबालिकाको आवाज समेटिएको	९६ %	१००%	१०० %	बालभेलामार्फत योजना समेट्ने गरिएको ।
३.स्थानीय विद्यालय व्यवस्थापन समितिमा बाल समूहको प्रतिनिधित्व गराउने संरचना निर्माण भएको	९३ %	१००%	१०० %	सबै वि.व्य.स.मा बाल सहभागिता
४.स्थानीय स्वास्थ्य व्यवस्थापन समितिमा बाल समूहको प्रतिनिधित्व भएको	९६	१००%	१०० %	स्वा.व्य.स.मा बाल सहभागिता
५.प्रत्येक वडामा बाल समूह गठन भै क्रियाशील रहेको	१०० %	१००%	१०० %	१२६ वटा बालसमूह,वडा बालसंजाल ९ वटा नपा संजाल १वटा गठन भई सक्रिय छन

सूचक	आधार वर्षको अवस्था % (२०७६।०७७)	हालको अवस्था% (२०७७)चैत्र सम्म	घोषणाको लागी आवश्यक%	सूचनाको व्याख्या
६.जिल्ला, नगर तथा गाउँ तहमा बाल संजाल गठन भएको	१०० %	१००%	१०० %	नगर बाल संजाल गठन

संस्थागत विकास सूचकको अवस्था

रामधुनी नगरपालिकामा बालमैत्री स्थानीय शासन राष्ट्रिय रणनीति, २०६८ मा उल्लेख गरिएका संस्थागत सूचकहरूको अवस्था यस प्रकार रहेको छ :

सूचक	आधार वर्षको अवस्था % (२०७६।०७७)	हालको अवस्था% (२०७७ चैत्र मसान्त सम्म)	घोषणाको लागी आवश्यक%	सूचनाको व्याख्या
१.स्थानीय तहको सभा नियमित रुपमा संचालन भएको हुनेछ	१०० %	१००%	१०० %	सभाको माइन्टमा प्रमाणित हुने
२.स्थानीय तहहरूले आफ्नो लागि बालमैत्री व्यवहार, आचार संहिता, विनियम, निर्देशिका तथा कार्यविधिहरू तर्जुमा गरी कार्यान्वयनमा ल्याएका हुनेछन् ।	९४ %	१००%	१०० %	आचारसंहिता तयार गरी कार्यान्वयनमा आएको
३.स्थानीय तहमा बालमैत्री स्थानीय शासन प्रवर्द्धन समिति गठन भएको हुनेछ ।	१०० %	१००%	१०० %	नपा र वडा स्तरीय बालमैत्री समिति गठन
४.स्थानीय विद्यालयहरूमा विद्यालय व्यवस्थापन समिति क्रियाशील रहनेछन् ।	९३ %	९८.३३%	८० %	वि.व्य.स.नियमित बैठक र बाल सहभागिता
५.स्थानीय स्वास्थ्य संस्थाहरूमा स्वास्थ्य व्यवस्थापन समिति क्रियाशील रहनेछन् ।	९२ %	९९.४४%	८० %	स्वा.व्य.स.नियमित बैठक र बाल सहभागिता
६.स्थानीयस्तरमा बालविकास केन्द्र, बालकक्षा तथा पूर्व प्राथमिक कक्षाहरू संचालन भएका हुनेछन् ।	९४.४४ %	९९.२२%	८० %	५७ ओटा वा.वि./ पूर्व प्रा.वि. (मोन्टेश्वरी) संचालनमा रहेको
७.स्थानीयस्तरमा बालक्लवहरूको सक्रियता रहनेछ	८१ %	९६.२२%	८० %	१२६ ओटा बालसमूह र संजालमा बालक ७७७ र बालिका ९०३ गरी १६८० जना आवद्ध छन्
८.स्थानीयस्तरमा प्यारालिगल कमिटी जस्ता महिला समूहहरूको सक्रियता रहनेछ र यस्ता कमिटीहरू बालअधिकार संरक्षण र सम्बर्द्धनमा क्रियाशील रहनेछन् ।	८५ %	४.८८%	८० %	बाल अधिकार समिति गठन र क्रियाशील
९.स्थानीयस्तरमा बाल संजाल विकास भएको हुनेछ र जिल्लास्तर सम्म उनीहरूको प्रतिनिधित्व रहनेछ ।	१०० %	१००%	८० %	वडा र नपामा बाल संजाल गठन र जिल्लामा समेत प्रतिनिधित्व भएको

सूचक	आधार वर्षको अवस्था % (२०७६।०७७)	हालको अवस्था% (२०७७ चैत्र मसान्त सम्म)	घोषणाको लागी आवश्यक%	सुचनाको व्याख्या
१०.बालबालिकाकालागि स्थानीय विकास योजना र लगानी योजना तर्जुमा भै कार्यान्वयन भएको हुनेछ ।	९० %	१०० %	१०० %	बालबालिकाको लागि लगानी योजना बनेको
११.जिल्ला, नगर तथा गाँउ विकास योजनामा बालबालिकाका संग सम्बन्धित योजना तथा कार्यक्रम समेटी एकीकृत नीति, योजना, कार्यक्रम तर्जुमा र कार्यान्वयन भएको हुनेछ	१०० %	९८.११%	८० %	हरके वर्ष एकिकृत नीति तथा योजना बन्ने गरेको
१२.बालबालिका सम्बन्धी स्थितीपत्र तयारी तथा प्रकाशन र अद्यावधिक भएको हुनेछ	० %	१०० %	१०० %	प्रकाशित पुस्तिका

रामधुनी नगरपालिकामा बालबालिकाको क्षेत्रमा प्रत्यक्ष रुपमा कार्य गर्ने साभेदार/सहयोगी संस्थाहरुको पहिचान

बालमैत्री घोषणा र यसको निरन्तरताको लागि नगर र वडा कार्यालयको प्रयासबाट मात्र सम्भव नहुने हुँदा नगरपालिका,वडा विभिन्न संघसंस्था र साभेदार निकायहरुको सहयोग आवश्यकता पर्दछ । बालमैत्री घोषणाका लागि सहयोग गर्ने नगरपालिका भित्रका संस्थाको नाम र मुख्य कामहरु यस प्रकार रहेका छन् :

कार्यालय/संस्थाको नाम	बालबालिकाको क्षेत्रमा गर्ने मुख्य मुख्य काम
१न. प्रदेशको कार्यालय	<ul style="list-style-type: none"> संविधान,ऐन कानून,कार्यविधि अनुसार बालमैत्री अवधारणलाई संस्थागत गर्न,आर्थिक तथा सामाजिक सहयोग,अनुगमन , पृष्टपोषण आदि
जिल्ला समन्वय समितिको कार्यालय ईनरुवा	<ul style="list-style-type: none"> नगरपालिकाको क्षमता विकास र बालमैत्री स्थानीय शासनको नियमित अनुगमन,पृष्टपोषण
नगरपालिका र वडा कार्यालयहरु	<ul style="list-style-type: none"> केन्द्र र प्रदेश तथा अन्य सरोकार निकायबाट प्राप्त मार्गदर्शन, नीति तथा कार्यक्रमहरु आ-आफ्नो क्षेत्रको सन्दर्भमा आवश्यकता अनुसार परिमार्जन गरी वा नगरी लागू गर्ने, आफ्नो क्षेत्रमा बालमैत्री स्थानीय शासन सम्बन्धी नीति तर्जुमा गर्ने, बालमैत्री स्थानीय शासन प्रवर्द्धनको लागि विभिन्न संरचनाहरुको नियमित बैठक बस्ने बालमैत्री स्थानीय शासन प्रवर्द्धनको लागि स्थानीय स्तरमा योजना तथा कार्यक्रम संचालन गर्दा नेतृत्व दायी भूमिका निर्वाह गर्ने, बालमैत्री स्थानीय शासन प्रवर्द्धनको लागि बजेट विनियोजन गर्ने, बालमैत्री स्थानीय शासन सम्बन्धी दीर्घकालीन नीति बनाई वार्षिक एवं आवधिक योजनामा समावेश गर्ने, बालमैत्री स्थानीय शासन सम्बन्धी कार्यक्रमहरुको अनुगमन,समिक्षा तथा मूल्याङ्कन गर्ने,

	<ul style="list-style-type: none"> ● बालमैत्री स्थानीय शासन सम्बन्धी संचालित कार्यक्रमहरु समन्वयात्मक र एकीकृत ढंगबाट संचालन गर्ने गराउने, ● बालसमूह/समुह तथा संजालहरुको विकासमा सहयोग पुर्याउने, ● बालमैत्री स्थानीय शासनको वार्षिक प्रगति समीक्षा गर्ने, ● आ-आफ्नो क्षेत्रबाट हुने सेवा प्रवाहलाई बालमैत्री बनाउने, ● गर्भवती महिला एवं बालबालिकाको स्वास्थ्य सम्बन्धी सेबालाई बालमैत्री गराउने ● बालबालिकाको आधारभूत स्वास्थ्य प्रवर्द्धनको लागि संचालन गरिने योजना तथा कार्यक्रमलाई बालमैत्री बनाउने ● बालबालिकाको शैक्षिक विकासका लागि संचालन गरिने योजना तथा कार्यक्रमहरुलाई बालमैत्री बनाउने, ● विद्यालय जान नसक्ने र बीचैमा कक्षा छोड्ने बालबालिकालाई विद्यालय शिक्षा उपलब्ध गराउने योजना कार्यान्वयन गर्ने, ● बालबालिकाको शारीरिक विकासको लागि भौतिक साधनको व्यवस्था गर्ने, ● बालउद्यानको निर्माण विकास गर्ने ● सुचीकृत गरिएको बालसमूह तथा बालसमूहसंजालहरुको तथ्याङ्क अद्यावधिक गर्ने ● वडालाई बालमैत्री घोषणा निरन्तरताका लागि आवश्यक सहयोग र समन्वय गर्ने ।
नगरपालिकाको स्वास्थ्य शाखा र स्वास्थ्य चौकीहरु,शहरी स्वास्थ्य क्लिनिक	<ul style="list-style-type: none"> ● बालबचाउ अन्तर्गतका ११वटा सूचकहरुको निरन्तर पूर्णताका लागि पोषण सचेतना, गर्भवती जाँच, सुनौला १००० दिन एवं सुरक्षित मातृत्वको कार्यक्रम संचालन, पूर्णखोप, भिटामिन ए, सरसफाई अभियान लगायत आवधिक लगानी योजनाको उल्लेखित कार्य गर्ने
संचारक्षेत्र, गै.स.स. तथा अन्य समूह संगठन,संघसंस्थाहरु	<ul style="list-style-type: none"> ● बालबालिकाको पोषण सुधार, बालसंरक्षण, क्षमता विकास, पूर्ण सरसफाई, बालमैत्री स्थानीय शासन कार्यान्वयन र दिगोपनाका लागि सहयोग गर्ने । ● बालमैत्री व्यवहार सम्बन्धी प्रचार प्रसार गर्ने । ● विद्यालय तथा समुदायलाई सरसफाइको विषयमा सचेत गराउने । ● विद्यालयको बालविकास केन्द्र एवं अन्य कक्षालाई बालमैत्री गराउनका लागि आर्थिक एवं प्राविधिक सहयोग गर्ने । ● विद्यालय भर्ना अभियान, बालसमूहको क्षमता विकास,बालअधिकार र बालमैत्री सम्बन्धी सचेतना कार्यक्रम लगायत बालबालिकाका लागि तयार गरिएको आवधिक लगानी योजनाका कार्यक्रम सञ्चालनमा सहयोग गर्ने ।

बालमैत्री घोषणा पश्चात दिगोपनाका लागि रणनीतिक योजना पृष्ठभूमि

बालअधिकारका पक्ष बालबचाउ, बालसंरक्षण, बालविकास र बालसहभागिताको कार्यान्वयन गरी नेपालको संविधान २०७२ बमोजिम स्थानीय तहमा सुशासन अभिवृद्धि गर्न ल्याइएको अवधारणा हो बालमैत्री स्थानीय शासन। संविधानमा भएको बालअधिकार सम्बन्धी व्यवस्था, स्थानीय सरकार संचालन ऐन २०७४ परिच्छेद ३ दफा १२ को ग, बालबालिका सम्बन्धी ऐन २०७५, बालअधिकार सम्बन्धी अन्तर्राष्ट्रिय महासन्धि (CRC), १९८९, लगायत बालबालिका सम्बन्धी अन्य कानून, नगरको नीति तथा कार्यक्रमहरूले समेत बालअधिकारको समग्र पक्षलाई सम्बोधन गरेको छ। स्थानीय सरकारको रूपमा रहेको यो रामधुनी नगरपालिका र वडा जनताको नजिकमा रहेर सेवा प्रवाह गर्ने निकायको रूपमा स्थापित भैसकेको छ। यस सन्दर्भमा बालअधिकारको विषयलाई स्थानीय तहको समग्र कार्य पद्धति र प्रणालीमा अन्तर्भूत गर्दै कार्यान्वयनमा लैजान उपयुक्त देखिन्छ। रामधुनी नगरपालिकाले सोही कार्यलाई आत्मसाथ गर्दै बालमैत्री स्थानीय शासन र समग्र बालअधिकारको विषयलाई समग्र कार्य पद्धति र प्रणालीमा अन्तर्भूत गर्ने प्रतिवद्धता गरेको छ।

असहाय, अनाथ, अपाङ्गता, जोखिममा रहेका बालबालिकाको संरक्षणमा जोड दिदै सबै सरकोरवालाहरूको सहभागिता सहितको बालसहभागिताको माध्यमबाट बालबालिकाको अधिकार संरक्षण र प्रवर्द्धन गर्न योजनावद्ध कार्यक्रमहरू संचालन गरी सिङ्गे नगरपालिकालाई २०७८ जेष्ठ मसान्त सम्ममा बालमैत्री नगरपालिका घोषणा गरी घोषणा पश्चात यसको निरन्तर दिगोपनाको सुनिश्चित गर्नको लागि यस बालमैत्री स्थानीय शासन घोषणा पश्चातको रणनीतिक योजना तयार गरिएको हो।

रणनीतिक योजनाको लक्ष्य, उद्देश्य र रणनीतिहरू लक्ष्य

(क) बालमैत्री स्थानीय शासनको प्रवर्द्धनबाट बालअधिकार प्राप्त भै बालबालिकाको लागि आवश्यक सेवाको उपलब्धता र गुणस्तरमा उल्लेखनीय सुधार भै सेवाको सुनिश्चितता भएको हुनेछ।

(ख) रामधुनी नगरपालिका बालमैत्री नगरपालिकाको रूपमा निरन्तर कायम रहनेछ

उद्देश्यहरू

- (क) बालमैत्री नगरपालिका घोषणा पश्चात पनि प्राप्त उपलब्धीहरू कायम राख्ने।
- (ख) बालमैत्री स्थानीय शासनका ४० ओटै सूचकहरू सत प्रतिशत हाँसिल गर्ने।
- (ग) बालबालिकालाई प्रदान गरिने सेवा र अधिकारको क्षेत्रमा गुणस्तरमा सुधार गर्ने।
- (घ) रणनीतिक योजना बमोजिम बालबालिकाको क्षेत्रमा उचित लगानी गर्ने।
- (ङ) थप गुणस्तरीय बालमैत्री वातावरण तयार गर्ने।

स्थानीय ब्यवहारिक रणनीति

२०७८ वैशाख ६, ७ र ८ गते घोषणा पश्चात दिगोपनाका लागि रणनीतिक योजना तयारी कार्यशालामा वडागत सरोकारवालाको समूह कार्य द्वारा तयार गरिएको नगरस्तरीय रणनीतिहरू

नगर स्तरीय रणनीतिक योजना

१. सुत्केरी पश्चात घरमा जाँचका लागि स्वास्थ्य कर्मी हौसला सहित परिचालन गर्ने।

२. खोप कार्यक्रमलाई थप प्रभावकारी बनाउन सक्रियताका साथ महिला स्वास्थ्य स्वयम सेवीकालाई परिचालन गर्ने ।
३. प्रत्येक २/२ महिनामा वडा बालमैत्री स्थानीय शासन समितिको बैठक बोलाई समिक्षा तथा आगामी स्थलगत कार्य तय गर्ने ।
४. स्वास्थ्य केन्द्र मार्फत स्वास्थ्य स्वयमसेवीकाहरुको अनिवार्य मासिक बैठक गर्ने ।
५. बालसंरक्षणका सूचक टिकाई राख्नका लागि बालअधिकार समिति, बालमैत्री स्थानीय शासन समिति, बालसमूह संजालको संयुक्त विशेष बैठक राखी अर्धवार्षिक समिक्षा गरी कार्यान्वयन गर्ने ।
६. बालबचाउका सूचकलाई टिकाई राख्न स्वास्थ्य चौकी द्वारा विशेष बैठक बोलाई समिक्षा गरी कार्यान्वयन गर्ने ।
७. खानेपानी शाखा मार्फत खानेपानी शुद्धिकरणका लागि प्रत्येक टोल टोलमा पानीको जाँच गराउने (वार्षिक रुपमा) ।
८. वडा बालसमूह संजाल र टोल बालसमूहहरुलाई सक्रिय बनाई राख्न बालअधिकार समिति मार्फत तीन तनि महिनामा विशेष बैठक बोलाई एजेन्डाहरु उपर कार्यान्वयन गर्ने ।
९. वडा बालसमूह संजाल मार्फत निकृष्ट प्रकारका बालश्रम, बालविवाह विरुद्ध आधारभूत तहमा औपचारिक, अनौपचारिक कार्यक्रम संचालन गर्ने । विद्यालय भर्ना, सरसफाई अभियान संचालन गर्ने ।
१०. वडाको बालमैत्री योजना निर्माण गर्नका लागि बालबालिकाको अर्थपूर्ण सहभागिता गराई बालभेला मार्फत योजना तयार गराउने ।
११. वडा कार्यालय मार्फत विद्यालय व्यवस्थापन समिति, स्वास्थ्य व्यवस्थापन समितिमा बाल बालिकाको अर्थपूर्ण सहभागिता भए नभएको ३/३ महिनामा अनुगमन गर्ने ।
१२. बालविवाह, बालश्रम, बाल दुर्व्यवहार सम्बन्धी समुदायमा जानकारी गराइ कानुनी कारवाहीको विषयमा जानकारी गराउने, नगर कार्यपालिकाको न्यायिक समितीलाई सिफारिस गर्ने, साथै समुदाय स्तरमा कानुनी प्रावधान अनुसारको जनचेतनामूलक कार्यक्रम संचालन गर्ने ।
१३. किराना तथा मदिरा पसलमा १८ वर्ष मूनीका बालबालिकालाई धुम्रपान मध्यपान सुर्तिजन्य वस्तु विक्रि वितरण नगर्न वडा कार्यालय, बालअधिकार समिति, बालमैत्री स्थानीय शासन समिति मार्फत पटक पटक संयुक्त अनुगमन गर्ने साथै लागु पदार्थ दुर्व्यसनी सम्बन्धी जनचेतनामूलक कार्यक्रम गराउने ।
१४. घरेलु तथा समुदायबाट हुने बालहिंसा, बेचबिखन शोषण दुर्व्यवहार आदिलाई निरुत्साहीत गर्न विभिन्न समयन्त्रहरु परिचालन गर्ने ।
१५. बालबालिकालाई विद्यालय भर्ना गर्ने टिकाई राख्न अतिरिक्त क्रियाकलाप गर्न विशेष व्यवस्थापन गर्ने ।
१६. विद्यालयमा छात्र छात्राको अलग अलग शौचालय निर्माण गराई सरसफाईको व्यवस्थापनमा सहयोग गर्दै गुणस्तरीय शिक्षाको व्यवस्थापन गर्ने ।
१७. स्थानीयतहको बालबालिका सम्बन्धी नीति तथा योजना प्रकृत्यामा प्रतिनीधिमूलक उपस्थितीको व्यवस्थापन गर्ने ।
१८. वडामा रहेका पिछडिएका अल्पसंख्यक जातिहरुको उत्थान गर्नका लागि आर्थिक स्थिती कमजोर भएकाहरुलाई उत्थान गर्न संघ संस्था परिचालन गर्ने ।
१९. पूर्ण स्तनपानका लागि स्वास्थ्य चौकी व्यवस्थापन समिति, आमा समूह, वडा समिति र स्वयमसेवीका संग प्रत्येक बैठकमा सचेतनामूलक कार्यक्रम गर्ने ।

२०. प्रत्येक वर्ष पूर्णखोप वडा घोषणा गरी दिवसको आयोजना गर्ने ।
२१. विद्यालय भर्नामा बालविकास देखि नै भर्ना गर्ने जन्म दर्ता अनिवार्य गर्ने र विद्यालय बाहिर बालबालिका नरहेको अवस्था सुनिश्चित गर्ने ।
२२. बालकोषको स्थापना र बालकोषको निरन्तरता दिने ।
२३. प्रत्येक विद्यालय तथा स्वास्थ्य चौकी, वडा कार्यालय, टोल विकास संस्थाहरुमा हाथ धुने व्यवस्थालाई निरन्तरता तथा दिगोपनाको व्यवस्थापन गर्ने ।
२४. टोल विकास संस्था, यूवा क्लब, किशोरी समूह, महिला संजाल सरोकारवालाहरु सँग समन्वय र सहकार्य गरी बालसंरक्षणका सूचकको दिगोपना दिने ।
२५. पूर्णखोप तथा पोषणका लागि महिला स्वास्थ्य स्वयमसेवीका स्वास्थ्य कर्मी मार्फत ड्रप आउट ट्रेस गरी फोन कल मार्फत तागेता गर्ने साथै पोषण शिक्षा दिने स्वास्थ्य कर्मीलाई पुनर्ताजगी तालिम दिने ।
२६. बालमैत्री विद्यालय निर्माणलाई निरन्तरता दिन शिक्षक, विद्यार्थी, अभिभावक तथा अन्य साभेदार सरोकारवाला पक्षहरु बिच समन्वयात्मक वातावरण तयार गरी अभिमुखिकरण कार्यक्रम गर्ने ।
२७. विद्यार्थीको उपस्थिती वृद्धि गर्ने र विद्यालयमा टिकाई राख्न निम्न रणनीति अवलम्बन गर्ने ।
- (क) विद्यार्थी भर्ना अभियान संचालन गर्ने ।
- (ख) छात्रावृती वितरण गर्ने ।
- (ग) दिवा खाजा, सेनिटरी प्याड वितरण गर्ने
- (घ) आवश्यकता अनुसार अतिरक्त क्रियाकलाप संचालन गर्ने । उत्कृष्ट विद्यार्थीलाई पुरस्कृत गर्ने ।
२८. बालमैत्री वडा टिकाई राख्न वार्षिक बजेट विनियोजनका लागि नगर कार्यपालिकामा पेस गर्ने ।
२९. बालमैत्रीका ४० सूचकलाई निरन्तरता टिकाई राख्न सरोकारवाला तथा संघ संस्था सँग निरन्तर अन्तरक्रिया एवम छलफल गर्ने ।
३०. प्रत्येक वर्ष जन्म दर्ता शिविर संचालन गरी सो अभियान १०० प्रतिशत कायम गराई राख्ने
३१. बाल पुस्तकालय र बालउद्यानको व्यवस्थापन गरी बालमैत्री कक्षको स्थापन तथा व्यवस्थापनमा जोड दिने ।
३२. बालमैत्री स्थानीय शासन सम्बन्धी होडिङ्ग बोर्ड भित्ते लेखन बालमैत्री पार्क निर्माणमा विशेष जोड दिने ।
३३. प्रत्येक विद्यालयमा निरन्तर अनुगमन तथा मुल्याङ्कन गरी प्रोत्साहन गर्ने ।
३४. बालबालिका तथा किशोर किशोरीको शसक्तिकरण मार्फत सामाजिक रुपान्तरण गर्ने ।
३५. बालमैत्री स्थानीय सासन बहुपक्षिय विषय भएको हुँदा सरकारी तथा गैर सरकारी नागरिक समाज र स्वयम बालबालिकाको अर्थपूर्ण सहभागिता मार्फत समाज परिचालन गर्ने ।
३६. वडाको योजना तर्जुमा गर्नका लागि बालभेला गरी वार्षिक योजना तयार गर्ने ।
३७. बालमैत्री स्थानीय शासन सूचकहरुको निरन्तरताका लागि वार्षिक रुपमा विद्यालयमा अभिमुखिकरण कार्यक्रम संचालन गर्ने ।
३८. सुरक्षित सुत्केरी गराउनका लागि बर्थीङ सेन्टर बनाउनका लागि व्यवस्था गर्ने ।
३९. हरेक दुई दुई वर्षमा स्थितिपत्र अध्यावधि गरी सूचको अवस्था विश्लेषण गर्ने ।
४०. गर्भ अवस्थामा शिशु र आमाको सरक्षाका लागि पोषण सम्बन्धी कार्यक्रम निरन्तरता दिने ।

४१. जिवन उपयोगी सिपको विकास गर्ने ।
४२. टोल विकास समिति गठन गरी सोको परिचालन मार्फत बालसंरक्षणको सूचकहरुलाई निरन्तर टिकाई राख्न भूमिका निर्वाह गराउने ।
४३. एच. आई. भि. को बारेमा जनचेतना मूलक कार्यक्रम संचालन गर्ने ।
४४. विवाहको निमन्त्रण पत्रमा बेहुला बेहुलीको जन्म मिति अनिवार्य उल्लेख गराउन ।
४५. हुन लागेको विवाह सम्बन्धी गतिविधीहरु टोल विकासहरुमा जानकारी गराउने ।
४६. निकृष्ट बालश्रम न्यूनीकरण गर्नेका लागि सम्बन्धित परिवारको पहिचान शिपमूलक एवम आमूलक कार्यक्रम तथा तालिम संचालन गर्ने । विद्यालयमा भर्ना गराई नियमित अनुगमन गरी अध्ययन अध्ययपन गर्ने वातावरण मिलाउने ।
४७. निकृष्ट बालश्रम हुने स्थानमा नियमित अनुगमन गर्ने ।
४८. खेलकुद तथा मनोरञ्जनात्मक क्रियाकलाप संचालन गर्ने ।
४९. सार्वजनिक पुस्तकालयको व्यवस्थापन गर्ने ।
५०. टि डी खोप प्रयोग गर्ने गर्भवतीको संख्या सत प्रतिशत पुग्यान स्वयम संस्था बाट परामर्श सेवा गर्ने गराउने ।
५१. निकृष्ट प्रकारका बालश्रम दर घटाउन वडा भित्र रहेका उद्योग कलकारखाना इट्टा भट्टा होटल ग्यारेज लगायत क्षेत्रमा वडा कार्यालय बाट नियमित रुपमा स्थलगत अनुगमन गर्ने गराउने ।
५२. बालमैत्री स्थानीय शासन समितिलाई सहज बनाउन वडा सदस्यहरुलाई टोल टोल विभाजन गरी कार्य जिम्मेवारी दिने ।
५३. सरोकार वालाहरुसँग वार्षिक बैठक मार्फत बालमैत्री गतिविधिको अवस्था मापन गरी समिक्षा तथा प्रतिबद्धता गर्ने गराउने ।
५४. औपचारी शिक्षा बाट बञ्चित बालबालिकालाई अनौपचारिक शिक्षा तर्फ लैजाने ।
५५. विद्यालयमा फुलबारी सरसफाई खानेपानी शौचालयको राम्रो व्यवस्थापन गर्ने ।

● सवाल र सुधार तथा निरन्तरताका लागि गरिने मुख्य क्रियाकलापहरु

रामधुनी नगरपालिका वि.सं.२०७८ जेष्ठ भित्र सबै वडा सहित सिङ्गे नगरपालिका नै बालमैत्री घोषणा गर्ने तयारी भइरहको छ । बालमैत्री घोषणाको अन्तिम चरणमा आएको हुँदा घोषणा गरे पश्चात बालअधिकारका चार क्षेत्र र बालमैत्री स्थानीय शासनका सूचकहरुको निरन्तरता र दिगोपनाका कार्यक्रमहरु संचालन गरिने छ । तल उल्लेखित क्रियाकलापहरु रामधुनी नगरपालिकाले उपलब्ध गराउने स्रोत, वडाको आफ्नो स्रोत, केन्द्र, प्रदेश सरकारबाट प्राप्त हुने स्रोत लगायतका विभिन्न संघसंस्था बाट प्राप्त हुने स्रोतबाट संचालन हुने

बालबचाउ : बालमैत्री घोषणा निरन्तर दिगोपनाका लागि पूरा गरिरहनु पर्ने बालबचाउ सम्बन्धी सूचकहरु :

१. ६ महिना सम्मको शिशुलाई आमाले अनिवार्यरुपमा पूर्ण स्तनपान गराएको

२. २३ महिना भित्रका बालबालिकाले पूर्णरूपमा खोप पाएको
३. छ महिना देखि पाँच वर्षमुनिका सबै बालबालिकालाई वर्षको २ पटक भिटाभिन ए क्याप्सुल खुवाइएको
४. गर्भवती आमाको दक्ष स्वास्थ्यकर्मीबाट सुत्केरी गराइएको
५. गर्भवती महिलाहरुले कम्तिमा प्रसूति पूर्व चारपटक र प्रसूति पश्चात आमा र नवजात शिशुको कम्तिमा ३ पटक स्वास्थ्य जाँच गराएको
६. गर्भवती महिलाले टिडी विरुद्धको २ वटा खोप लगाएको
७. गर्भवती तथा सुत्केरी आमाहरुले आईरन चक्की (जम्मा २२५ वटा) खाएको
८. एच्आईभी संक्रमित आमाबाट जन्मिएका सबै बालबालिकालाई ARV Prophylaxis दिएको
९. सबै घरधुरीमा पिउने योग्य खानेपानीको सुविधा भएको
१०. सावुन पानीले हात धुने परिपाटीको विकास भएको
११. सबै घरधुरीमा आयोडीन युक्त नूनको प्रयोग गरेको हनुपर्ने ।

क्र.स.	समस्या/सवाल	सुधार तथा निरन्तर दिगोपनाका लागि गरिने क्रियाकलापहरु	योजना अवधि (आगामी ५ वर्षको जम्मा)		कार्यान्वयन गर्ने जिम्मेवार निकाय	
			संख्या	बजेट एकमुष्ट	प्रमुख	सहयोगी
बाल बचाउ						
१	-पोषण सचेतना -कुपोषण -सुत्केरी जाँच -गरिबी	गर्भवती तथा सुत्केरी आमा, आमा समुहहरुलाई सुनौला हजार दिन को विषयमा सचेतना कार्यक्रम (पूर्ण स्तनपान, पोषण सचेतना, एच.आइ.भी सचेतना सहित, प्रति वडा प्रति बर्ष २ पटक	९०	७३४०,७९०	नगर स्वास्थ्य शाखा., वडा	स्वास्थ्य संस्थाहरु
२		अति विपन्न परिवारको सुत्केरी आमा र बच्चालाई पोषण सामग्री वितरण (कुपोषणको प्रभावमा परेकालाई केन्द्रित गरी पोषण पोको) प्रति वडा प्रति बर्ष ४ जना	२२५		न.पा., स्वास्थ्य शाखा., वडा	स्वास्थ्य संस्था
३		सर्वोत्तम पिठोको व्यवस्था गरी वितरण गर्ने प्रति बर्ष प्रति वडामा ८ जनालाई	३६०		न.पा.	स्वास्थ्य सं.
४		महिलास्वास्थ्य स्वयंसेवीका लाई तालिम प्रति बर्ष प्रति वडामा १	४५		न.पा., स्वास्थ्य शाखा., वडा	स्वास्थ्य संस्था
५		प्रोटोकल अनुसार गर्भवती र सुत्केरी जाँचको लागि आमा समुहलाई सक्रिय बनाउने (सावुन पानीले हात धुने, पोषण सचेतना लगायत प्रति वडा प्रति बर्ष २ पटक	९०		न.पा., स्वास्थ्य शाखा., वडा	स्वास्थ्य संस्था
६		सुरक्षित मातृत्व नगर घोषणा गर्ने	१		न.पा., वडा	स्वास्थ्य सं.
७		पोषण स्क्रिनिङ क्याम्प संचालन गर्ने (वर्षको पटक प्रति वडा	४५ पटक		न.पा.	स्वास्थ्य सं.

८	स्वास्थ्य संस्थामा पहुँच र व्यवस्थापन	स्वास्थ्य संस्थाहरु थप व्यवस्था गर्ने (कर्मचारी व्यवस्थापन, औषधी लगायत)			न.पा., स्वास्थ्य, वडा	स्वास्थ्य संस्था
		प्रजनन स्वास्थ्य सम्बन्धि शिविर संचालन	५ पटक			
		.....				
९		आइरन चक्की, क्यालसियम चक्की व्यवस्थापन	निरन्तर ५ वर्ष		न.पा.	स्वास्थ्य संस्था
१०		एम्बुलेन्स सेवा संचालन (गापा क्षेत्रभित्र निशुल्क सेवा संचालन)	५ वर्ष		न.पा.	स्वास्थ्य संस्था
११	स्वास्थ्य संस्था संचालन तथा व्यवस्थापन समिति नियमित बैठक प्रति संस्था कम्तिमा बर्षको ६ पटक	निरन्तर		न.पा., वडा	स्वास्थ्य संस्था	
१२		किशोर किशोरी मैत्री स्वास्थ्य सेवा संचालन प्रति वडा प्रति बर्ष १ पटक	४५ पटक		न.पा., वडा	स्वास्थ्य सं.
१३		प्रसुती तथा सुत्केरी जटिलता व्यवस्थापनका लागि CEONC सेवा संचालन (अपरेशनबाट सुत्केरी गराउनेउपायको खोजी			न.पा.	स्वास्थ्य संस्था
१४	खोप	पूर्ण खोपको सुनिश्चिताता र निरन्तरता कार्यक्रम (तथ्यांक संकलन, अनुगमन, समिक्षा, खोपको उपलब्धता) प्रति वडा प्रति बर्ष २ पटक	९०		न.पा.	स्वास्थ्य संस्था
१५	भिटामिन ए	भिटामिन ए को सुनिश्चिताको लागि सुचना सचेतना र अनुगमन माइकिड. आदि प्रति वडा प्रति बर्ष २ पटक कार्तिक, बैशाख	९०		न.पा.	स्वास्थ्य संस्था
१६	स्वास्थ्य शिक्षा	विद्यालयमा स्वास्थ्य शिक्षा कार्यक्रम संचालन गर्ने (प्रजनन स्वास्थ्य, महिनावारी सरसफाइ, शारीरिक परिवर्तन, साबुन पानीले हात धुने विषय लगायत) प्रति विद्यालयमा बर्षको २ पटक (४५ विद्यालय)	४५०		न.पा.	स्वास्थ्य संस्था
		विद्यालयमा शुद्ध खानेपानीको व्यवस्था गर्ने	निरन्तर		न.पा.	स्वा.सं.
१७	खानेपानी र	पानी शुद्धिकरणको महत्व र विधिको विषयमा सचेतना र	९०		न.पा., वडा	स्वास्थ्य संस्था

	सरसफाई	अनुगमन (आवश्यकता अनुसार)टोल समुदायमा, प्रति वडा प्रति बर्ष २ पटक				
१८		पानीको गुणस्तर परिक्षण र अनुगमन बर्षको १ पटक वडामा	४५		न.पा., वडा	स्वास्थ्य संस्था
		जम्मा		७३४०,७९०		

बालसंरक्षण

बालमैत्री निरन्तर दिगोपनाका लागि पूरा गरिरहनु पर्ने बालसंरक्षण सम्बन्धी सूचकहरु :

१.५ वर्ष मुनिका सबै बालबालिकाको जन्म दर्ता भएको

२.बालविवाहको संख्यामा कमी आएको

३.निकृष्ट प्रकारको बालश्रम दर घटेको

४.घरपरिवार र समुदायबाट बालबालिका विरुद्ध हुने हिंसा, वेचविखन, शोषण, दुर्व्यवहार जस्ता घरेलु हिंसा कम गर्ने कार्ययोजना तयार गरी कार्यान्वयनमा ल्याएको

५.बालसंरक्षण सम्बन्धी समुदायमा आधारित बालसंरक्षण प्रणालीलाई संचालनमा ल्याएको

क्र. स.	समस्या/सवाल	सुधार तथा निरन्तर दिगोपनाका लागि गरिने क्रियाकलापहरु	योजना अवधि (आगामी ५ वर्ष) को जम्मा		क्रियाकलाप कार्यान्वयन गर्ने जिम्मेवार निकाय	
			संख्या	बजेट एकमुष्ट	प्रमुख	सहयोगी
१	जन्मदर्ता	३५ दिन भित्र जन्मदर्ता गराउन अभिभावक, समुदाय सचेतना कार्यक्रम (अभियान संचालन ,बालसमूह) प्रति वडा बर्षमा २ पटक	९०	५७,९०,१७५	वडा कार्यालय	बालआधकार समिति,
२	बालविवाह	बालविवाह न्युनीकरणका लागि किशोर किशोरीलाई सचेतना कार्यक्रम प्रति वडा बर्षमा २ पटक	९०		न.पा.,वडा	बालआधकार समिति,
३		अभिभावक, धर्मगुरु, आमा समूह, टोल विकास समिति लाई बालविवाह सम्बन्धी कानूनी सचेतना प्रति वडा बर्षमा १ पटक	४५		ना.पा.,वडा	बालआधकार समिति,
४	बालश्रम	बालश्रम न्युनीकरणका लागि होटल तथा व्यवसायी एवं सम्बन्धीत सरोकारवालालाई अभिमुखीकरण (प्रतिवद्धता) प्रति वडा बर्षमा १ पटक कम्तिमा	४५		न.पा.,वडा	बालआधकार समिति,
५		निकृष्ट बालश्रमको अवस्था अनुगमन ४।४ महिनामा	निरन्तर		न.पा.,वडा	बालआधकार समिति, प्रहरी
६		जोखीम अवस्थामा रहेका बालश्रमिकको पुर्नउत्थान र परामर्श सेवा	पाँचै बर्ष		न.पा.,वडा	बालआधकार समिति,

क्र. सं.	समस्या/सवाल	सुधार तथा निरन्तर दिगोपनाका लागि गरिने क्रियाकलापहरू	योजना अवधि (आगामी ५ वर्ष) को जम्मा		क्रियाकलाप कार्यान्वयन गर्ने जिम्मेवार निकाय	
			संख्या	बजेट एकमुष्ट	प्रमुख	सहयोगी
७	हिंसा, दुर्व्यवहार	बालमैत्री व्यवहार र आचारसंहिताको विषयमा समुदायस्तरमा सचेतना कार्यक्रम पति वडा प्रति बर्ष ३ पटक	१३५		न.पा., वडा	बालआधकार समिति,
८	कुलत र दुर्व्यसनी	१८ वर्ष मुनी र विद्यालय, क्याम्पसको पोशाकमा रहेका बालबालिकालाई सुर्तीजन्य र मदिरा जन्य सामाग्री खरिद, प्रयोग, विक्रि वितरण नगर्न सचेतना र प्रतिवद्धता, अनुगमन (पसल व्यवसाय, घरपरिवार र समुदाय, बालसमूह, पर्चा पम्प्लेट) पति वडा प्रति बर्ष २ पटक	१३५		न.पा., वडा	बालआधकार समिति,
९		विद्यालयको १०० मि.दुरी सम्ममा चुरोट, रक्सी, सुर्ती बेचन नपाइने व्यवस्था गर्ने	पाचै बर्ष		न.पा., प्रहरी	नीतिगत व्यवस्था गर्ने
१०		बालमैत्री, दुर्व्यसनी, बालविवाह, श्रम सम्बन्धी प्रचार प्रसार (सूचना, जिंगल प्रसारण) बर्षमा २ पटक वडामा	९०		न.पा., वडा	बालआधकार समिति
११	बालअधिकार समिति परिचालन	वडा स्तरीय बालअधिकार समिति बैठक पति वडामा प्रति बर्ष ६ पटक	२७०		न.पा., वडा	बालआधकार समिति
१२		नगर बाल अधिकार समिति बैठक तथा परिचालन प्रति बर्ष ६ पटक	३०		न.पा., वडा	बालआधकार समिति
१३	संरक्षक विहिन एवं जोखिममा बालबालिका	नगर स्तरीय बालकोषको स्थापना वृद्धि, कार्यविधि र परिचालन	पाचै बर्ष		न.पा., वडा	न.पा., वडा
		जम्मा		५७,९०,१७५		

बालविकास

बालमैत्री निरन्तर दिगोपनाका लागि पूरा गरिरहनु पर्ने बालविकास सम्बन्धी सूचकहरू :

१. ४ वर्ष सम्मका बालबालिकाहरू प्रारम्भिक बालविकास कक्षामा भर्ना भएको
२. कक्षा १ को लागि विद्यालय जाने उमेर समूहका शतप्रतिशत बालबालिकाहरू विद्यालय भर्ना भएको
३. ५ देखि १२ वर्ष उमेर समूहका बालबालिकाले आधारभूत शिक्षा (१ देखि कक्षा ८ सम्म) पाएको
४. औपचारिक शिक्षाबाट बंचित बालबालिकाको लागि अनौपचारिक शिक्षा प्राप्त गर्ने व्यवस्था भएको
५. प्रत्येक विद्यालयमा छात्र छात्राको लागि अलग अलग शौचालयको व्यवस्था भएको
६. प्रत्येक विद्यालयमा अतिरिक्त कृयाकलाप सम्बन्धी कार्यक्रम संचालन भएको

क्र.स.	समस्या/सवाल	सुधार तथा निरन्तर दिगोपनाका लागि गरिने क्रियाकलापहरु	योजना अवधि (आगामी ५ वर्ष) को जम्मा		क्रियाकलाप कार्यान्वयन गर्ने जिम्मेवार निकाय	
			संख्या	बजेट एकमुष्ट	प्रमुख	सहयोगी
१	बालमैत्री भवन तथा पूर्वाधार	विद्यालय तथा बालविकास केन्द्र व्यवस्थापन, स्थापना (बालमैत्री धारा, शौचालय, बालउद्यान र अन्य बालमैत्री पूर्वाधार) बालउद्यान प्रति वडा रु १०,००,०००	पाचै वर्ष १ पटक	१,३०,००,००० ४१,३५,०००	न.पा., वडा	विद्यालय
२	विद्यालय सरसफाई	फोहोरमैला व्यवस्थापनको लागि डष्टविन वितरण गर्ने (कुहिने नकुहिने फोहोर)	निरन्तर		न.पा., वडा	विद्यालय
३	जीवनउपयोगी र प्राविधिक शिक्षा	आधारभूत शिक्षा पश्चात आवश्यक जीवनउपयोगी तथा प्राविधिक शिक्षाको व्यवस्था गर्ने	आवश्यकत हेरी		न.पा., वडा	विद्यालय
४	प्रभावकारी अतिरिक्त क्रियाकलाप	अतिरिक्त क्रियाकलाप संचालन र व्यवस्थापन (विपद जोखिम, बालमैत्री, सरसफाई, नेतृत्व विकास लगायत प्रति वडा प्रति बर्ष १ पटक	४५		न.पा., वडा	विद्यालय
५	-विद्यालयमा निरन्तरता	विद्यालय नियमितताको सुनिश्चिताका लागि अभिभावक सचेतना, परामर्श सेवा वडामा प्रति बर्ष १ पटक सेवा क्षेत्र भित्र	४५		न.पा., वडा	विद्यालय
६		अति विपन्न समुदायका बालबालिकालाई शिक्षामा प्रोत्साहनको लागि छात्रवृत्ति सहित आवश्यक सहयोग ,सम्मान,पुरस्कृत	आवश्यकत हेरी		न.पा., वडा	विद्यालय
७		विद्यालयमा सेनेटरी प्याडको व्यवस्थापन (प्राथमिक उपचार बाकस सहित)	निरन्तर		न.पा., वडा	विद्यालय
८		बा.वि.केन्द्र,विद्यालय भर्ना अभियान	निरन्तर		न.पा., वडा	विद्यालय
९		विद्यालयका शिक्षकलाई बालमैत्री शिक्षण सिकाइ सम्बन्धी पुर्नताजगी तालिम वडामा प्रति बर्ष १ पटक	४५		न.पा., वडा	विद्यालय
१०		प्रत्येक वर्ष बाल मेला आयोजना गर्ने (स्टल, प्रतिभा प्रस्फुटनको अवसर, पुरस्कार) वडामा प्रति बर्ष १ पटक	४५		न.पा., वडा	विद्यालय
		बालविवाह र बालमैत्री आचार संहिता सम्बन्धि सचेतना शत्र संचालन वडामा प्रति बर्ष ३ पटक	१३५	" "	" "	
११	अनुगमन	विद्यालयस्तरमा निरन्तर अनुगमन ३३ महिनामा	निरन्तर	न.पा., वडा	विद्यालय	
		जम्मा		१,७१,३५,०००		

बालसहभागिता

बालमैत्री निरन्तर दिगोपनाका लागि पूरा गरिरहनु पर्ने बालसहभागिता सम्बन्धी सूचकहरू :

- १.स्थानीय तहको निर्णय प्रक्रियामा १२ देखि १८ वर्षसम्मका बालबालिकाहरूको संस्थागत सहभागिताको संयन्त्र विकास गरी सहभागी गराएको
- २.स्थानीय तहले संचालन गर्ने योजनामा बालबालिकाको आवाज समेटिएको
- ३.स्थानीय विद्यालय व्यवस्थापन समितिमा बालसमूहको प्रतिनिधित्व गराउने संरचना निर्माण भएको
- ४.स्थानीय स्वास्थ्य व्यवस्थापन समितिमा बालसमूहको प्रतिनिधित्व भएको
- ५.प्रत्येक वडामा बालसमूह गठन भै क्रियाशील रहेको
- ६.जिल्ला, नगर तथा गाउँ तहमा बालसमूह संजाल गठन भएको

क्र.स.	समस्या/सवाल	सुधार तथा निरन्तर दिगोपनाका लागि गरिने क्रियाकलापहरू	योजना अवधि (आगामी ५ वर्ष) को जम्मा		क्रियाकलाप कार्यान्वयन गर्ने जिम्मेवार निकाय	
			संख्या	बजेट एकमुष्ट	प्रमुख	सहयोगी
१	अर्थपूर्ण बालसहभागिता	प्रत्येक वर्ष बालभेला संचालन (वडा र नगर स्तर)बाल योजना अद्यावधिक	५०	२३,५०,०००	न.पा., वडा	बालसमूह संजाल
२		वि.व्य.स., शिक्षक अ.संघ, स्वा.व्यवस्थापन समिति संग अर्थपूर्ण बालसहभागिता र बालमैत्री स्थानीय शासनको विषयमा अभिमुखीकरण	आवश्यकता अनुसार		न.पा., वडा	बालसमूह, संजाल
३		सबै बालसमूहलाई बालअधिकार एवं बालसमूह व्यवस्थापन सम्बन्धी क्षमता विकास तालिम (५ वर्षमा ३ पटक)३ ठाउँमा पायक वडाको संयुक्त (ठाउँ ९)	९		न.पा., वडा	बालसमूह, संजाल
४		बाल संजालका पदाधिकारीलाई नेतृत्व र व्यक्तित्व विकास तालिम (उद्घोषण कला, जीवनउपयोगी सिप लगायत)५ वर्षमा ३ पटक) नगर स्तरिय	३		न.पा., वडा	बालसमूह, संजाल
५		बालसमूहहरूको गठन, पुर्नगठन,सूचिकृत अद्यावधिक ,बाकस कीट बितरण,	आवश्यकता अनुसार		न.पा., वडा	बाल,समूह संजाल
६		बाल दिवश (राष्ट्रिय, अन्तर्राष्ट्रिय, श्रमिक दिवश, बालमैत्री दिवश लगायत)	आवश्यकता अनुसार ठाउँ,संख्या तर्जुमा		न.पा., वडा	बालसमूह, संजाल
७		वडा बाल संजालको सक्रियताका लागि कार्यक्रम (प्रतियोगिता, दुर्व्यसनी सचेतना, बालविवाह सचेतना, बालमैत्री प्रचार प्रसार लगायत)(वार्षिक २ ओटा कार्यक्रम) वडामा प्रति वर्ष २ पटक	९०		न.पा., वडा	बालसमूह, संजाल
८		नगर बाल संजालद्वारा कार्यक्रम वर्षमा ३ पटक	१५		न.पा., वडा	बालसमूह, संजाल
९		वडा बाल संजालको नियमित बैठक प्रति वडाको वर्षमा १० पटक	४५०		न.पा., वडा	बालसमूह, संजाल
१०		नगर बाल संजालको नियमित बैठक	५०		न.पा., वडा	बालसमूह, संजाल
१२		अध्ययन अवलोकन भ्रमण ५ वर्षमा २ पटक	२		न.पा., वडा	बालसमूह, संजाल

क्र.स.	समस्या/सवाल	सुधार तथा निरन्तर दिगोपनाका लागि गरिने क्रियाकलापहरु	योजना अवधि (आगामी ५ वर्ष) को जम्मा		क्रियाकलाप कार्यान्वयन गर्ने जिम्मेवार निकाय	
			संख्या	बजेट एकमुष्ट	प्रमुख	सहयोगी
१३		बालभेलाबाट आउने अतिरिक्त योजना बालबालिकालागि तयार गरिएको आवधिक लगानी योजना संगै भिडान गरि संचालन	५ निरन्तर		न.पा., वडा	बालसमूह संजाल
		जम्मा		२३,५०,०००		

संस्थागत विकास

बालमैत्री निरन्तर दिगोपनाका लागि पूरा गरिरहनु पर्ने संस्थागत विकास सम्बन्धी सूचकहरु:

- १.स्थानीय तहको सभा, बैठक नियमित रूपमा संचालन भएको
- २.स्थानीय तहहरुले आफ्नो लागि बालमैत्री व्यवहार, आचारसंहिता, विनियम, निर्देशिका तथा कार्यविधिहरु तर्जुमा गरी कार्यान्वयनमा ल्याएको
- ३.स्थानीय तहमा बालमैत्री स्थानीय शासन प्रवर्द्धन समिति गठन भएको
- ४.स्थानीय विद्यालयहरुमा विद्यालय व्यवस्थापन समिति क्रियाशील रहेको
- ५.स्थानीय स्वास्थ्य संस्थाहरुमा स्वास्थ्य व्यवस्थापन समिति क्रियाशील रहेको
- ६.स्थानीयस्तरमा बाल विकास केन्द्र, बालकक्षा तथा पूर्व प्राथमिक कक्षाहरु संचालन भएको
- ७.स्थानीयस्तरमा बालसमूहहरुको सक्रियता रहेको
- ८.स्थानीयस्तरमा प्यारालिगल कमिटी जस्ता महिला समूहहरुको सक्रियता रहेको र यस्ता कमिटीहरु बाल अधिकार संरक्षण र सम्बर्द्धनमा क्रियाशील रहेको
- ९.स्थानीयस्तरमा बाल संजाल विकास भएको र जिल्लास्तरसम्म उनीहरुको प्रतिनिधित्व भएको
- १०.बालबालिकाका लागि स्थानीय विकास योजना र लगानी योजना तर्जुमा भै कार्यान्वयन भएको
- ११.जिल्ला, नगर तथा गाउँ विकास योजनामा बालबालिकासँग सम्बन्धित योजना तथा कार्यक्रम समेटेी एकीकृत नीति, योजना, कार्यक्रम तर्जुमा र कार्यान्वयन भएको
- १२.बालबालिका सम्बन्धी स्थितिपत्र तयारी, प्रकाशन र अद्यावधिक भएको

क्र.स.	समस्या/सवाल	सुधार तथा निरन्तर दिगोपनाका लागि गरिने क्रियाकलापहरु	योजना अवधि (आगामी ५ वर्ष) को जम्मा		क्रियाकलाप कार्यान्वयन गर्ने जिम्मेवार निकाय	
			संख्या	बजेट	प्रमुख	सहयोगी
१	बालमैत्री नीति आचारसंहिता कार्यान्वयन	बालमैत्री स्थानीय शासन सम्बन्धी वडा स्तरीय सचेतना विकास,पुनरताजगि प्रति वडा प्रति वर्ष २ पटक	१०		ना.पा., वडा	
२		बालमैत्री स्थानीय शासनको नगर स्तरीय पुनरताजगि अभिमुखीकरण वर्षमा १ पटक	५		न.पा.	
३		नपा स्तरीय अनुगमन तथा रिपोर्टिङ्ग ४।४ महिनामा	१५		न.पा., वडा	
४		बालमैत्री नीति, निर्देशिका परिमार्जन,प्रकाशन	आवश्यकता अनुसार		न.पा.	
५		बालमैत्री आचारसंहिताको विषयमा प्रचार प्रसार र सचेतना (फ्लेक्स तयारी वितरण	आवश्यकता अनुसार		न.पा., वडा	

क्र.स.	समस्या/सवाल	सुधार तथा निरन्तर दिगोपनाका लागि गरिने क्रियाकलापहरु	योजना अवधि (आगामी ५ वर्ष) को जम्मा		क्रियाकलाप कार्यान्वयन गर्ने जिम्मेवार निकाय	
			संख्या	बजेट	प्रमुख	सहयोगी
		सहित) विद्यालय, टोलमा छलफल २,२ महिनामा				
६	कार्यविधि कार्यान्वयन	बालमैत्री स्थानीय शासन नगर समितिको नियमित बैठक बार्षिक १० पटक	५०	२,६१,२०,०००		न.पा.
७		बालमैत्री वडा समितिको नियमित बैठक प्रतेकमा बार्षिक १० पटक	४५०			वडा
८		बालमैत्री प्रचार प्रसार, मिडिया परिचालन (जिंगल प्रसारण)	आवश्यकता अनुसार			न.पा., वडा
९		बालमैत्री नीति तथा योजनाको अर्धवार्षिक र वार्षिक समिक्षा गर्ने	१०			न.पा.
१०		बालबालिकाको स्थितीपत्र तयार गरी अद्यावधिक गर्ने	२			न.पा.
११		रणनितिक योजना अद्यावधिक गर्ने	१			न.पा.
१२		दिगोपनाको लागि निरन्तर सामाजिक परिचालन	निरन्तर			न.पा.
१३		वडा स्तरमा बालमैत्री सम्पर्क इकाईको निरन्तर संस्थागत व्यवस्थापन	निरन्तर			न.पा., वडा
१४		नगर स्तरमा बालमैत्री सम्पर्क इकाई निरन्तर संस्थागत व्यवस्थापन	निरन्तर			न.पा.
१५		बाल उद्यान व्यवस्थापन	निरन्तर			न.पा.को पूर्वाधार विकासमा समेटिने
१६	प्रहरी कार्यालयमा बालबालिका सेलको थप व्यवस्थापन	निरन्तर		न.पा.		
१७	अध्ययन अवलोकन भ्रमण (बालमैत्री समिति)	निरन्तर		न.पा., अन्य संघसंस्था		
		जम्मा		२,६१,२०,०००		

आवधिक लगानी योजना

बालमैत्री स्थानीय शासनको निरन्तरताको लागि विभिन्न क्षेत्रहरुमा ५ वर्षको अवधिका लागि

(आ.व.२०७७/०७८ देखि २०९०/०८२) छुट्टाइएको बजेट

क्र.स.	क्षेत्र	५ वर्षको जम्मा बजेट	सा सानापूर्वाधार निर्माण, मर्मत सम्भार, सामाग्री बितरण, बालउद्यान	क्षमता विकास, सचेतना, कानूनी शसक्तिकरण, समिक्षा, प्रतिवेदन	सेवा, पोषण बालकोष, बालबालिका पुर्नउत्थान, छात्रवृत्ति लगायत, कानूनी प्रचार	बार्षिक सरदर

					प्रसार, अनुगमन,	
१	बाल बचाउ	३७,९५,४००	९,००,०००	१७,५०,०००	११,४५,४००	७,५९,०८०
२	बाल संरक्षण	३३,८०,४९६	८,७५,०००	१४,००,०००	११,०५,४९६	६,७६,०९९
३	बाल विकास	५१,८१,४००	२१,५०,०००	१९,००,०००	११,३१,४००	१०,३६,२८०
४	बाल सहभागिता	१७,५४,२००	६,५०,०००	७,५०,०००	३,५४,२००	३,५०,८४०
५	संस्थागत विकास	१,२५,३४,६७६	६५,२५,०००	३६,००,०००	२४,०९,६७६	२५,०६,९३५
	जम्मा	२,६६,४६,१७२	१,११,००,०००	९४,००,०००	२९,९६,१७२	५३,२९,२३४
अक्षरुपी दुई करोड छैछ्छठी हजार छियालिस हजार एक सय बहत्तर						

बजेट विश्लेषण

रामधुनी नगरपालिकाका, बालबालिकाको क्षेत्रमा विगतमा प्राप्त बजेट र आगामी दिनमा प्राप्त हुने अनुमानित बजेट र स्रोतको विश्लेषण यस प्रकार रहेको छ :

बजेट स्रोत	विगत ३ आ.व.मा विनियोजित रकम रु	वार्षिक सरदर रु	आगामी ५ वर्षका लागि बालबालिकाको क्षेत्रमा प्राप्त हुन सक्ने अनुमान रु	वार्षिक सरदर रु	कैफियत
१ नगरपालिका र नेपाल सरकार	२,१५,१३,२००	७१,७१,०६	२,६६,४६,१७२	५३,२९,२३५	
२ प्रदेश सरकार	रकमप्राप्त नभएको, तर कार्यक्रम गरेका	०	५०,००,००० आशा	१०,००,०००	
४ विकास साभेदार	रकमप्राप्त नभएको तर कार्यक्रम गरेका (प्लान ईनरनेशनल नेपालवाट विभिन्न कार्यक्रम भई रहेको)	०	०	०	
५ गैसस	रकमप्राप्त नभएको तर कार्यक्रम गरेका	०	०	०	

६	निजी क्षेत्र	रकमप्राप्त नभएको तर कार्यक्रम गरेका	○	○	○	
७	समुदाय, सहकारी	रकमप्राप्त नभएको तर कार्यक्रम गरेका	○	○	○	
८	अन्य	-	-	-	-	

घोषणाको निरन्तरताका लागि प्रमुख साभेदार संस्थाहरुको भूमिका

प्रभावकारी दिगोपनाका लागि केन्द्र र प्रदेश स्तरका साभेदार सहित स्थानीय स्तरका साभेदार तथा सहयोगी संस्थाहरुको भूमिका अत्यन्त महत्वपूर्ण हुन्छ। बालमैत्री स्थानीय शासन पद्धतिको संस्थागत विकास, नीति निर्माण, निर्देशन, बजेट प्रणालीलाई बालमैत्री बनाउने, बालमैत्री स्थानीय शासन संचालनका लागि प्रदेश र स्थानीयतहलाई सहजीकरण, निरन्तर अनुगमन गर्ने गराउने, बालअधिकार सम्बन्धी परामर्श सुझाव दिने, स्थानीयस्तरमा निर्माण भएका र हुने भौतिक पूर्वाधारहरु बालमैत्री बनाउने आवश्यक नीति एवं मार्गदर्शन प्रदेश तथा स्थानीय तहलाई गर्ने गराउने लगायत अन्य विशिष्ट भूमिका केन्द्रिय तहबाट निभाउनुपर्ने हुन्छ साथै प्रदेश तहबाट बालमैत्री स्थानीय शासन सम्बन्धी प्रादेशिक नीति तथा रणनीति बारे समन्वय गर्ने, प्रदेशस्तरका सबै सरकारी एवं गैर सरकारी क्षेत्रमा बालमैत्री स्थानीय शासन पद्धतिलाई मूलप्रवाहीकरण गर्न नीतिगत निर्देशन दिने एवं साभेदारी स्थापना गर्ने गराउने, बजेट प्रणालीलाई बालमैत्री गराउने लगायत थप विशिष्ट भूमिका निर्वाह गर्नुपर्ने हुन्छ।

रामधुनी नगरपालिकाको स्थानीय स्तरमा आशा गरिएका साभेदारहरु:

बालमैत्री स्थानीय शासन पद्धतिको प्रवर्धन गर्ने प्रक्रियामा देहायकका स्थानीयस्तरका साभेदार संस्थाहरु रहनेछन्:

(क) जिल्ला समन्वय समिति ईनरुवा,सुनसरी

१. बालमैत्री स्थानीय शासन सम्बन्धी कार्यको लागि समन्वय तथा सम्पर्क डेस्कको व्यवस्था गर्ने,
२. विभिन्न सरोकारबालाको बीचमा सम्पर्क, समन्वय र साभेदारी विकास गरी बालमैत्री स्थानीय शासन सञ्चालनमा नगर/वडालाई सहयोग गर्ने,
३. बालमैत्री स्थानीय शासन सम्बन्धी संचालित कार्यक्रमहरु समन्वयात्मक र एकीकृत ढंगबाट संचालन गर्न नगर/वडालाई सहयोग गर्ने,
४. बालमैत्री स्थानीय शासन सम्बन्धी स्थानीय तहमा संचालित कार्यक्रमहरुको अनुगमन तथा मूल्याङ्कन गर्ने गराउने,
५. बालमैत्री स्थानीय तह घोषणाको लागि स्थलगत अनुगमन गरी आवश्यक सुझाव दिने।
६. बालमैत्री स्थानीय शासनको आवधिक समीक्षा गरी कार्यक्रम संचालनमा देखा परेका समस्याहरु निराकरणमा नगर/वडालाई सहयोग गर्ने,

रामधुनी नगरपालिका स्तरीय साभेदारहरु:

बालमैत्री स्थानीय शासन पद्धतिको दीगो प्रवर्धन गर्ने गराउने प्रक्रियामा देहायका साभेदार संस्थाहरु रहनेछन्:

(क) नगरपालिका

१. केन्द्र र प्रदेश तथा अन्य सरोकार निकायबाट प्राप्त मार्गदर्शन, नीति तथा कार्यक्रमहरु आ-आफ्नो क्षेत्रको सन्दर्भमा आवश्यकता अनुसार परिमार्जन गरी वा नगरी लागू गर्ने,
२. आफ्नो क्षेत्रमा बालमैत्री स्थानीय शासन सम्बन्धी नीति तर्जुमा अध्यावधिक गर्ने,
३. बालमैत्री स्थानीय शासन दिगो प्रवर्द्धनको लागि सम्पर्क व्यक्ति,शाखाको संस्थागत व्यवस्था गर्ने
४. बालमैत्री स्थानीय शासन प्रवर्द्धनको लागि स्थानीयस्तरमा योजना तथा कार्यक्रम संचालन गर्दा नेतृत्वदायी भूमिका निर्वाह गर्ने,
५. बालमैत्री स्थानीय शासन प्रवर्द्धनको लागि बजेट विनियोजन गर्ने,
६. बालमैत्री स्थानीय शासन सम्बन्धी दीर्घकालीन नीति बनाई वार्षिक एवं आवधिक योजनामा समावेश गर्ने,
७. बालमैत्री स्थानीय शासन सम्बन्धी कार्यक्रमहरुको अनुगमन तथा मूल्याङ्कन गर्ने,
८. बालमैत्री स्थानीय शासन सम्बन्धी संचालित कार्यक्रमहरु समन्वयात्मक र एकीकृत ढंगबाट संचालन गर्ने गराउने,
९. बालसमूह/बालसमूह संजालहरुको विकासमा सहयोग पुऱ्याउने, बालमैत्री स्थानीय शासनको आवधिक प्रगति समीक्षा गर्ने,
१०. आ-आफ्नो क्षेत्रबाट हुने सेवा प्रवाहलाई संस्थागत बालमैत्री बनाउने ।
११. गर्भवती महिला एवं बालबालिकाको स्वास्थ्य सम्बन्धी सेबालाई बालमैत्री गराउने
१२. बालबालिकाको आधारभूत स्वास्थ्य प्रवर्द्धनको लागि संचालन गरिने योजना तथा कार्यक्रमलाई बालमैत्री बनाउने,
१३. बालबालिकाको शैक्षिक विकासका लागि संचालन गरिने योजना तथा कार्यक्रमहरुलाई बालमैत्री बनाउने,
१४. विद्यालय जान नसक्ने र बीचैमा कक्षा छोड्ने बालबालिकालाई विद्यालय शिक्षा उपलब्ध गराउने योजना कार्यान्वयन गर्ने,
१५. बालबालिकाको शारीरिक विकासको लागि भौतिक साधनको व्यवस्था गर्ने,
१६. बालसमूह/तथा संजालहरुलाई सुचीकृत गरी तथ्याङ्क अध्यावधिक गर्ने
१७. वडालाई बालमैत्री घोषणा गर्न आवश्यक सहयोग र समन्वय गर्ने ।

(ख) बालमैत्री स्थानीय शासन नगर समिति (MCFLGC)

१. बालमैत्री स्थानीय शासन सम्बन्धी नगर/वडास्तरको नीति, निर्देशिका, कार्यविधि तयार गर्ने र यस पद्धतिको प्रवर्द्धन गर्न नगर/वडालाई नीतिगत पृष्ठपोषण गर्ने,
२. बालमैत्री स्थानीय शासन पद्धतिको प्रवर्द्धन गर्न नगर/वडास्तर बाट समन्वयकारी भूमिका निर्वाह गर्ने,
३. बालबालिकाको क्षेत्रमा कार्यरत अन्तर्राष्ट्रिय एवं राष्ट्रिय, सरकारी एवं गैर सरकारी संघसंस्था तथा तहबीच आवश्यक समन्वय गर्ने गराउने,
४. बालमैत्री स्थानीय शासन सम्बन्धी कार्यको अनुगमन र मूल्याङ्कन गर्ने, गराउने ।
५. अन्य तहहरुमा भएका सृजनशील, अनुकरणीय कार्यको अनुसरण गर्ने

(ग) नगर कार्यपालिकाका बिषयगत शाखाहरु

१. महिला तथा बालबालिका सम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रमलाई दिगो बालमैत्री बनाउने र यस्ता कार्यक्रमहरूमा अर्थपूर्ण बालसहभागिता सुनिश्चित गर्न सहयोग गर्ने
२. बालमैत्री स्थानीय शासन सम्बन्धी प्राप्त भएका सूचकको निरन्तरता हुनेगरी बालमैत्री योजना तर्जुमा र कार्यान्वयन गर्न क्रियाशिल रहने,
३. बालमैत्री स्थानीय शासन सम्बन्धी भएका क्रियाकलाप तथा प्रगति विवरणको सूचना अद्यावधिक र सम्प्रेषण गर्ने,
४. सेवा प्रवाह पद्धतिलाई बालमैत्री बनाउने ।
५. आ-आफ्नो विषयमा संचालन हुने नीति तथा कार्यक्रमलाई बालमैत्री बनाउने र यस्ता कार्यक्रमहरूमा अर्थपूर्ण बाल सहभागिता सुनिश्चित गर्ने,
६. आ-आफ्नो विषयमा बालमैत्री स्थानीय शासन सम्बन्धी सूचक प्राप्त हुनेगरी बालमैत्री योजना तर्जुमा र कार्यान्वयन गर्ने र स्वीकृतिको लागि नगरपालिकामा पेश गर्ने ।
७. बालमैत्री स्थानीय शासनका सम्बन्धित सूचकहरूको अवस्था विश्लेषण, अनुगमन र प्रमाणिकरण गर्ने ।

(घ) बालसमूह/संजालहरु

१. बालमैत्री स्थानीय शासन सम्बन्धी कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्न आफ्ना सदस्यहरूलाई परिचालन गर्ने,
२. बालमैत्री स्थानीय शासन सम्बन्धी कार्यक्रम कार्यान्वयनको लागि स्थानीय तह र विषयगत शाखालाई सहयोग गर्ने,
३. बालबालिका सम्बन्धी कार्य गर्दा स्थानीय तहसंग समन्वय गरी एकद्वार पद्धतिबाट कार्य गर्ने गराउने,
४. आ-आफ्नो क्षेत्रबाट हुने विकास निर्माण एवं सेवा प्रवाहलाई बालमैत्री बनाउने ।

(ङ) वडा समितिहरु

१. प्राप्त मार्गदर्शन, नीति तथा कार्यक्रमहरू आफ्नो कार्य क्षेत्रमा लागू गर्ने,
२. आफ्नो वडामा बालमैत्री स्थानीय शासन सम्बन्धी नीति, योजना तर्जुमा र बजेट विनियोजन गर्ने गरी नगरपालिकामा पेश गर्ने,
३. बालमैत्री स्थानीय शासन निरन्तर प्रवर्द्धनको लागि आफ्नो वडामा सम्पर्क व्यक्ति र शाखाको संस्थागत व्यवस्था गरिरहने ।
४. बालमैत्री स्थानीय शासन प्रवर्द्धनको लागि वडास्तरमा योजना तथा कार्यक्रम संचालन गर्दा नेतृत्वदायी भूमिका निर्वाह गर्ने,
५. बालमैत्री स्थानीय शासन सम्बन्धी संचालित कार्यक्रमहरू समन्वयात्मक र एकीकृत ढंगबाट संचालन गर्ने गराउने,
६. वडामा संचालित बालमैत्री स्थानीय शासन सम्बन्धी कार्यक्रमहरूको अनुगमन तथा मूल्याङ्कन गर्ने,
७. बालसमूह तथा संजालहरूको क्षमता विकासमा सहयोग पुर्याउने,
८. बालमैत्री स्थानीय शासनको मासिक प्रतिवेदन ,आवधिक प्रगति समीक्षा गर्ने,
९. आफ्नो क्षेत्रबाट हुने सेवा प्रवाहलाई बालमैत्री बनाउने ।
१०. बालसमूह तथा बाल संजालहरूलाई आफ्नो वडामा सुचिकृत गरी तथ्याङ्क अद्यावधिक गर्ने ।
११. आफ्नो वडालाई बालमैत्री वडाको रूपमा टिकाई राख्ने ।

(च) बालमैत्री स्थानीय शासन वडा समितिहरु

१. बालमैत्री स्थानीय शासन सम्बन्धी वडास्तरको नीति तथा योजना तयार गर्न र यस पद्धतिको प्रवर्द्धन गर्न वडा समितिलाई नीतिगत पृष्ठपोषण गर्ने,
२. बालमैत्री स्थानीय शासन पद्धतिको प्रवर्द्धन गर्न वडास्तरबाट समन्वयकारी भूमिका निर्वाह गर्ने,

३. बालमैत्री स्थानीय शासन सम्बन्धि आवधिक, वार्षिक लगानी योजना तर्जुमा र बजेट विनियोजन गर्न वडा समिति र नगरपालिका संग समन्वय गर्ने,
  ४. बालबालिकाको क्षेत्रमा वडास्तरमा कार्यरत अन्तर्राष्ट्रिय एवं राष्ट्रिय, सरकारी एवं गैर सरकारी संघसंस्था तथा तहबीच आवश्यक समन्वय गर्ने गराउने,
  ५. बालमैत्री स्थानीय शासन सम्बन्धी कार्यको अनुगमन र मूल्याङ्कन गरी अभिलेख राख्ने
- (छ) अन्य समूह संगठन, सामुदायिक संस्था, सेवा केन्द्र, विद्यालय, स्वास्थ्य संस्था, गैसस तथा अन्य संघ संस्थाहरु**

१. बालमैत्री स्थानीय शासन सम्बन्धी कार्यक्रम संचालन गरी सेवा प्रवाहमा सहयोग पुऱ्याउने,
२. बालमैत्री स्थानीय शासनको अवधारणालाई समुदायस्तर सम्म पुऱ्याउन प्रवर्द्धनात्मक कार्यहरु गर्ने,
३. बालसमूहहरुको विकास र प्रवर्द्धनमा सहयोग पुऱ्याउने,
४. कार्यक्रमको स्वःअनुगमन, आवधिक समीक्षा र मूल्याङ्कन गर्ने, र स्थानीयस्तरमा उपलब्ध साधन स्रोत बालबालिकाका क्षेत्रमा परिचालन गर्ने,
५. सरोकारबालासंग सम्पर्क एवं समन्वय गर्ने र साभेदारी निर्माण गर्ने,
६. स्वीकृत नीति निर्देशिका अनुसार कार्यक्रम संचालन गर्ने,
७. आ-आफ्नो क्षेत्रमा संचालन हुने कार्यक्रमको स्वामित्व ग्रहण गर्ने,
८. आ-आफ्नो क्षेत्रबाट हुने विकास निर्माण एवं सेवा प्रवाहलाई बालमैत्री बनाउने ।

अनुगमन, समीक्षा, मुल्यांकन, प्रतिवेदनको व्यवस्था

(क) अनुगमन

बालमैत्री स्थानीय शासन राष्ट्रिय रणनीति एवं कार्यान्वयन कार्यविधिमा निर्दिष्ट गरिएको अनुगमन चेकलिष्ट र प्रक्रियालाई व्यवहारमा अवलम्बन गरी वडा र नगरपालिकाबाट प्रत्येक ६/६ महिनामा र जिल्ला समन्वय समितिबाट वार्षिक रुपमा अनुगमन गरिने छ । अनुगमनबाट प्राप्त तथ्य बमोजिम आवश्यकताअनुसार कार्ययोजनामा थप गरी कार्यान्वयनको पक्षमा जोड दिइनेछ ।

(ख) समीक्षा

बालमैत्री घोषणा पश्चातको दिगोपनाका लागि तयार गरिएका योजना बमोजिम कार्य भए/नभएको र उक्त योजनाहरुबाट कस्तो प्रभाव परेको छ र आगामी दिनमा सुधारका लागि कस्तो प्रकारको रणनीति बनाउने भन्ने विषयलाई मुख्य प्रस्ताव बनाइ वार्षिक र अर्धवार्षिक रुपमा वर्षको दुइ पटक नगरपालिका स्तरीय समीक्षा कार्यक्रम गरिनेछ ।

(ग) मूल्यांकन

घोषणा पश्चात सत प्रतिशत सूचक हाँसिल र निरन्तरताका लागि बनाइएको कार्ययोजना कार्यान्वयनको अवस्था र प्रभावको तालमेल मिले नमिलेको विभिन्न स्तरबाट सूचना संकलनको आधारमा मूल्यांकन गरिने छ ।

(घ) प्रतिवेदन

घोषणा पश्चातको दिगोपनाका लागि बनाइएको कार्ययोजना बमोजिम कार्यको अभिलेखीकरण वडाद्वारा मासिक रुपमा नगरपालिकामा पठाउनुका साथै नगरपालिका र वडाको बालमैत्री स्थानीय शासनका सूचक र बालअधिकारको समग्र विषयलाई समेटेी मासिक ,वार्षिक प्रतिवेदन प्रकाशन गरिने छ । नगरपालिकाले ४,४ महिनामा जि.स.स.र प्रदेशको कार्यालयमा स्मेत प्रतिवेदन पठाउनु पर्ने छ । प्रत्येक २/२ वर्षमा

बालबालिकाको अवस्था मापनको लागि स्थिती पत्र प्रकाशन गरिने छ र प्रत्येक ५/५ वर्षमा बालबालिकाको वस्तुगत विवरण अध्यावधिक प्रकाशन गरिने छ ।

अनुसूची २: रणनीतिक योजना कार्यान्वयनको चरणमा अनुगमन गर्दा प्रयोग हुने फारम नमूना

क्र.सं	क्रियाकलापहरु	इकाई	परिणाम	कार्यान्वयन शुरु र सम्पन्न भएको समय	मुख्य उपलब्धि (संख्यात्मक/ गुणात्मक)	लाभान्वित वर्ग	अनुगमन गर्ने जिम्मेवार निकाय	अनुगमन गर्नेको सुझाव
१								
२								
३								
४								
५								

वि.सं.२०७८ वैशाख ६,७ र ८ गते भएको घोषणा पश्चात दिगोपनाका लागि रणनीतिक योजना तयारी कार्यशाला गोष्ठीको फलकहरु : फोटो,माइन्सूट राखने.....

रामधुनी नगरपालिका

..... न. वडा कार्यालय .....

बालमैत्री स्थानीय शासन अवलम्बन तथा घोषणा प्रक्रियाका लागि विद्यालय स्तरको स्थलगत अनुगमन चेकलिष्ट

विद्यालय र बालविकास केन्द्रको अनुगमन फारम

शैक्षिक सत्र २०७७/०७८

१.विद्यालयको नाम :

२.विद्यार्थी संख्या : जम्मा..... छात्रा:.....छात्र.....

(क)५ वर्ष उमेर पुगेका कुल विद्यार्थी संख्या

बालक संख्या	बालिका संख्या

(ख)कक्षा १ मा भर्ना भएका ५ वर्ष उमेर पुगेका विद्यार्थी संख्या

बालक संख्या	बालिका संख्या

(क)५ देखि १२ वर्ष उमेर समूहका कुल विद्यार्थी संख्या

बालक संख्या	बालिका संख्या

(ख)कक्षा १ देखि ८ सम्म अध्ययन गर्ने ५ देखि १२ वर्ष उमेर समूहका विद्यार्थी संख्या

बालक संख्या	बालिका संख्या

३.शिक्षक संख्या :जम्मा.....शिक्षक.....शिक्षिका.....

४.बालविकास केन्द्रको नाम :

५.सहयोगी कार्यकर्ताको नाम :

६.बाल विकास केन्द्रको विद्यार्थी संख्या : जम्मा..... छात्रा:..... छात्र.....

३-४ वर्षको विद्यार्थी संख्या

छात्र संख्या	छात्रा संख्या

बालविकास केन्द्र व्यवस्थापन समिति गठन भए/नभएको

भएको	नभएको

१.बैठक बसेको संख्या :

२.बैठकमा भएको मुख्य निर्णयहरु :

क.

ख.

७.विद्यालयमा व्यवस्थापन समिति गठन भए/नभएको

भएको	नभएको

८.वि.व्य.स.को पदाधिकारीको संख्या: जम्मा.....महिला .....पुरुष.....बालक.....बालिका.....

९.विद्यालयमा बालक्लब गठन भए/नभएको

भएको	नभएको

(क)भएको भए : बालक्लबमा भएका पदाधिकारीको संख्या :जम्मा.....बालक.....बालिका.....

१०.वि.व्य.स.बैठकमा बालक्लब प्रतिनिधिको सहभागिता भए/नभएको

भएको	नभएको

(क)वि.व्य.स.को बैठकमा बालक्लबबाट आएको मुख्य प्रस्तावहरु :

क.

ख.

ग.

घ.

(ख)बालक्लबको प्रस्तावमाथी भएका मुख्य निर्णयहरु :

क.

ख.

ग.

११.विद्यालयमा छात्र र छात्राको लागि अलग अलग शौचालय भए/नभएको

भएको	नभएको

--	--

(क).कम्तिमा ४० जना विद्यार्थी बराबर १ का दरले शौचालय भए/नभएको :

छात्र शौचालय संख्या	छात्रा शौचालय संख्या

(ख).शौचालयमा साबुन पानीको व्यवस्था भए/नभएको

भएको	नभएको

(ग).छात्रामैत्री शौचालय भए/नभएको

भएको	नभएको

(घ).विद्यालयमा सेनेटरी प्याडको व्यवस्था भए/नभएको

भएको	नभएको

१२.विद्यालयमा बालमैत्री धारा भए/नभएको

भएको	नभएको

१३.विद्यालयमा लैङ्गिक सम्पर्क शिक्षा भए/नभएको

भएको	नभएको

१४.विद्यालयमा शुद्ध पिउने पानीको व्यवस्था भए/नभएको

भएको	नभएको

१५.अतिरिक्त क्रियाकलापका लागि वार्षिक क्यालेण्डर बनाएको/नबनाएको

बनाएको	नबनाएको

१६.विद्यालयमा अतिरिक्त क्रियाकलाप संचालन भए/नभएको

भएको	नभएको

(क).भएको भए कति पटक ? .....

१७.विद्यालयमा बालविवाह, बालश्रम, बालयौन दुर्व्यवहार तथा बालअधिकारको विषयवस्तुमा अतिरिक्त कक्षा संचालन हुने गरेको/नगरेको

भएको	नभएको

(क).भएको भए कति पटक ? .....

१८.विद्यालयमा बाल आचारसंहिता को प्रयोग भए/नभएको

भएको	नभएको

१९.विद्यालयमा खेल्ने चौर भए/नभएको ?

भएको	नभएको

चौकको क्षेत्रफल : .....वर्ग कि.मि.

२०. विद्यालय क्षेत्रभित्रका विद्यालय उमेर पुगेका सम्पूर्ण बालबालिका विद्यालयमा भर्ना भएको/नभएको

भएको	नभएको

नभएको भए कति जना ? .....

प्रमाणित गर्ने

अनुगमन कर्ता:

सूचनादाता :

नाम ,पद,निकाय

हस्ताक्षर:

हस्ताक्षर

हस्ताक्षर

रामधुनी नगरपालिका नगर कार्यपालिकाको कार्यालय

..... न. वडा .....

बालमैत्री स्थानीय शासन घोषणा प्रकृयाका लागि फिल्ड स्तरको अनुगमन चेकलिष्ट

बालसमूह/बालसंजाल संजाल अनुगमन प्रश्नावली

(अनुगमन कर्ताले आफ्नो परिचय दिने तथा आफु आउनुको कारण बताउने)

१. बालसमूह / बालसंजालको नाम : .....

क) ठेगाना : वर्डा नम्बर .....

२. सुचिकृत भए/ नभएको .....

३. बालक्लब/बालसंजालमा भएका बालबालिकाको संख्या ..... बालक..... बालिका.....

४. कार्य समिति सदस्यको संख्या..... बालक..... बालिका.....

५. महिनामा एक पटक बैठक बस्ने गरेको छ/छैन.....

छैन भने किन? .....

६. बालक्लबले हाल सम्म गरेका कार्यक्रमहरु :

१.....

२.....

३.....

६. बालमैत्री सम्बन्धी तालिम/अभिमुखीकरणमा कति जनाले भाग लिएको : छ..... छैन.....

भए कति जना.....

बालक्लबबाट स्थानीय निकायको योजना तर्जुमा संयन्त्रमा सहभागी छ/छैन? ..

छ भने के मा.....

७. बालमैत्री स्थानीय शासनको बारेमा थाहा छ ? .....

बालमैत्री भनेको के हो ल भन्नुस त । उहाँको उत्तर लेख्नुस छोटकारीमा :

८. बालक्लब सदस्यको केही जिज्ञासा छन् भने उल्लेख गर्नुस :

१.

२.

बालमैत्री अनुगमन कार्यमा सहयोग गर्नु भएकोमा धन्यवाद ।

मिति :

९. अनुगमन कर्ताको अन्य केही सुझाव भए उल्लेख गर्ने

१.

२.

३.

अनुगमन कर्ता

क्र.स.	नम	कार्यालय	पद	हस्ताक्षर

रामधुनी नगरपालिकाको कार्यालय

..... न.वडा .....

बालमैत्री स्थानीय शासन घोषणा प्रकृयाका लागि फिल्ड स्तरको अनुगमन चेकलिष्ट

बालमैत्री स्थानीय शासन घरधुरी अनुगमन प्रश्नावली

(अनुगमन कर्ताले आफ्नो परिचय दिने तथा आफु आउनुको कारण बताउने)

१. घरमुलीको नाम : .....

क) ठेगाना : वडा नम्बर ....., ... टोल

२. परिवार संख्या : महिला ..... पुरुष..... जम्मा.....

क) उमेरगत संख्या :

१ वर्ष मुनी :	बालिका.....बालक.....	१ देखी २ वर्ष सम्मका :	बालिका.....बालक.....
५ वर्ष मुनी :	बालिका.....बालक.....	५ देखी १२ वर्ष सम्मका :	बालिका.....बालक.....
१२ देखी १८ सम्मका:	बालिका.....बालक.....	१८ देखी ६० वर्ष सम्मका:	महिला.....पुरुष.....
६० देखी माथी :	महिला .....पुरुष.....		

ख) पेशामा संलग्न : कृषि..... व्यापार..... रोजगारी.....अन्य.....

ग) शौचालय : छ..... छैन..... छ भने पक्की..... कच्ची.....

शौचालयमा पानीको प्रबन्ध : धारा....., टंकी....., वाल्टी.....

शौचालयमा छेस्केनी बाल सुलभ (छ/छैन) .....

घ) खानेपानी सुविधा : धारा.....इनार.....कुँवा.....

धारामा वा धारा नजिकै साबुन राख्ने ठाउँ छ/छैन : .....

खानेपानी छोपेको छ/छैन : .....

हात धुने स्थान व्यवस्था र विधिको जानकारी (छ/छैन).....

ड) नूनको प्रयोग

आयोडिन.....ढिका.....अन्य.....

प्रयोग विधि : खाना पकाउने बेला नून कतिबेला राख्ने गरेको.....१. पहिलै २.पकाइसकेपछि
 नून बढ्दा छोपेको : छ.....छैन.....

च) ५ वर्ष मुनीको बालबालिकाको जन्मदर्ता भएको :

क्र.स.	नम	दर्ता ठेगाना

छ) गर्भवती: भएको.....नभएको.....भएमा कति जना.....

गर्भजाँच गराएको (छ/छैन).....

टि.डि लगाएको (छ/छैन).....

ज) १ वर्ष भरीमा सुत्केरी भएकाको संख्या : .....

आइरन चक्की : खाएको..... नखाएको .....

सुत्केरी भएको स्थान : अस्पताल.....स्वास्थ्य संस्था.....

घर (स्वास्थ्य कर्मीको): उपस्थिती..... अनुपस्थिती.....

सुत्केरी जाँच गराएको (छ/छैन)..... छ भने कति पटक.....

बच्चालाई लगातार ६ महिना स्तनपान गराएको : छ.....छैन.....

स्वास्थ्य स्वयंसेविकाको सेवा प्राप्त गरेको (छ/छैन):.....

झ) २ वर्ष मुनीका बच्चाको खोपको मात्रा पूरा गरेको

खोप कार्ड : छ..... छैन.....नभएको कारण.....

ञ) भिटामिन ए खाएको (छ/छैन) : .....छैन भने किन? .....

एच.आइ.भी. संक्रमितले ए.आर.भी.: लिएको.....नलिएको.....

ट) ३,४ वर्षका बालबालिका बाल विकास भर्ना (संख्या).....

ठ) ५ वर्ष देखि १२ वर्षका बच्चा विद्यालय भर्ना भएका छन् ? संख्या.....

ड) १२ वर्ष देखि १८ वर्षका बच्चा बालक्लबमा सामेल छन् ? संख्या.....

ढ)घरमा काम गर्न बालबालिका राखेको (छ/छैन)

छ भने नाम.....उमेर.....स्थान.....

ण) आफ्नो १८ वर्ष सम्म उमेरको बालबालिका अन्यत्र काममा पठाएको : छ.....छैन.....

छ भने नाम :.....उमेर.....स्थान.....

त) १ वर्ष भरीमा कसैको विवाह भएको : छ.....छैन.....

छ भने : पुरुषको उमेर.....महिलाको उमेर.....

थ) घरबाट विद्यालयको दुरी/समय :

	बालविकास	प्रा.वि.	नि.मा.वि.	मा.वि.
दुरी				
लाग्ने समय				

द) बालबालिकालाई घरको निर्णय प्रक्रियामा सहभागी बनाउने गरेको : छ.....छैन.....

खास बालबालिकाको सल्लाहमा गरेको कुनै काम

१.....

२.....

ध) बालबालिका विरुद्ध घरेलु हिंशा हुने गरेको (छ/छैन)

छ भने कस्तो खालको हिंशा.....

न) १ वर्ष भरीमा कसैको मृत्यु भएको : छ.....छैन.....

छ भने मृत्यु दर्ता गरेको छ/छैन .....

छ भने

क्र.स.	नम	उमेर	देहावसन मिति	कारण

मं) घरमा बालबालिकाको लागि खेलकुद/मनोरञ्जनको साधन : छन्.....छैनन्.....

छ भने १.....२.....

३.....४.....

प) करेशाबारी : छ.....छैन.....

छ भने विषादी रासायनिक मल प्रयोग : छ.....छैन.....

फ) बालमैत्री सम्बन्धी तालिम/अभिमुखीकरणमा कति जनाले भाग लिएको : छ.....छैन.....

भए कति जना.....

घर परिवारबाट बालबालिका स्थानीय तहको योजना तर्जुमा संयन्त्रमा सहभागी छ/छैन? ..

छ भने के मा.....

ब) बालमैत्री भनेको के हो ल भन्नुस त । उहाँको उत्तर लेख्नुस छोटकारीमा :

भ) घरमुलीको केही जिज्ञासा छन् भने उल्लेख गर्नुस :

१.

२.

बालमैत्री सम्बन्धी अनुगमनमा सहयोग गर्नु भएकोमा धन्यवाद ।

मिति :

म) अनुगमन कर्ताको अन्य केही सुझाव भए उल्लेख गर्ने

१.

२.

३.

अनुगमन कर्ता

क्र.स.	नम	कार्यालय	पद	हस्ताक्षर

हार्दिक धन्यवाद